

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ΄.

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑσπ. ἔτους καὶ εἰσὶν: ἑτησίαι: Γραφῶν Διευθ. Ὁδ. Παρθενωμείου 14.

8 Φεβρουαρίου 1889

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΩΝΟΣ

Ο ΠΑΠΟΥΛΑΚΗΣ

Ἡ νεωτέρα ἱστορία τοῦ ἡμετέρου ἔθνους εἶνε ἑλλιπής. Ὅσοι ἐπραγματεύθησαν τὰ κατ' αὐτὴν ἐσταμάτησαν εἰς τὸν Ἀγῶνα, τινὲς δὲ μόλις προέβησαν καὶ μέχρι τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς Ἀντιβασιλείας. Ὁ γενναῖος ἱστορικός τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους κ. Κ. Παπαρηγόπουλος, φτίνι φυσικῶς ἀπέκειτο ὁ τοιοῦτος κληρὸς, ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Ε' τόμου τῆς ἀνατυπωθείσης ἱστορίας του ἐξήγησε τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν ἔσχεν, ὡς λέγει, τὴν γενναϊότητα νὰ ἐξιστορήσῃ τὰς λεπτομερείας τῆς τελευταίας ἐξηκονταετίας. Διὸ τὰ ἐν τῇ ἡμέτερᾳ χώρᾳ συμβάντα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ ἐντεῦθεν μένουσιν ἀνιστόρητα καὶ ἄγνωστα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν νεωτέραν γενεάν.

Ἐνῷ δὲ λείπει ἐμβριθὲς καὶ σοβαρὸν ἱστορικὸν σύγγραμμα, ὑπάρχει ταυτοχρόνως ἑλλειψὶς μονογραφιῶν, χρονικῶν, ἀπομνημονευμάτων καὶ τῶν λοιπῶν παντοίων συμβολῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν πρώτην ὕλην, ἣν ἐπεξεργάζεται μεθοδικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον κατόπιν ἡ ἱστορία. Τὴν ἑλλειψίν ταύτην συνηθάνθη ὀδυνηρῶς πολλὰκις κατὰ τὸ δημοσιογραφικὸν μου στάδιον, ὅσκις δὲ ἤθελον νὰ ἐξακριβώσω ἱστορικὸν τι γεγονός, ὅπερ ἀπλῶς καὶ ἐξ ἀκοῆς ἐγίνωσκον, ἠναγκάζομην νὰ καταρῦγω εἰς τὰς πληροφορίας τῶν συγχρόνων, οὓσας ἐνίοτε ἀνακρίβεις καὶ οὐχὶ σπανίως ἀντιφατικὰς.

Ἐκ τούτου πολλὰκις ὠρμήθη νὰ σχεφθῶ ὅτι ἡ συναγωγὴ τῶν περιπτώσεων διαφόρων μεμονωμένων ἐρευνητῶν μου καὶ ἡ διὰ τοῦ ὑπάρχοντος διεσπαρμένου ἀτελοῦς καὶ πενηχροῦ ὕλικου ἀνοικοδομησὶς τῶν χρονικῶν μίας ὀρισμένης περιόδου, ἡ ἀποθησαύρισις τοῦ ἀνεκδότου, ὅπερ ἔστιν ὅτε χαρακτηρίζει πιστότερον ἐν ἄτομον ἢ μίαν ἐποχὴν ἀπὸ πολλὰς σελίδας περιγραφῶν καὶ παρατηρήσεων ἠδύνατο ν' ἀποβῇ βοήθημα ὅπως δῆποτε ὀφέλιμον εἰς τὸν φιλομαθῆ τὸν καταγινομένον περὶ τὴν ἡμετέραν ἱστορίαν.

Αἱ κυριώτεροι τῶν πηγῶν ἐξ ὧν ἠρύσθη τὰς σημειώσεις μου ἦσαν τὰ ἀρχεῖα τῶν ὑπουργείων

καὶ τῆς ἱστορικῆς ἐταιρίας, καὶ προφορικῶς πληροφοροῦμαι ἀνδρῶν, οἵτινες παρέστησαν μάρτυρες εἰς τὰ γεγονότα καὶ ὧν ἡ ἀμεροληψία οὐδένα εἶχε λόγον ὅπως ἀποκρύψῃ ἢ παραμορφώσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ αἰ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς. Συνεβουλεύθη δὲ καὶ τὰς ὑπαρχούσας καὶ σχεδὸν ἀναξίας λόγου μονογραφίας καθὼς καὶ τὰς μαρτυρίας τῶν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐπισκεψαμένων τὴν ἡμετέραν χώραν ξένων, ἐκαὶ ὅπου ἰδίως ἡ ἀντίληψις τῶν τελευταίων τούτων δὲν ὑποπίπτει, ὡς ἀτυχῶς συμβαίνει ἐνίοτε, εἰς χονδροειδεῖς πλάνας.

Πλὴν ἡ μνήμη τῶν ἀνθρώπων εἶνε ἐπισφαλῆς, ὁ δὲ τύπος τῆς ἐποχῆς ἀτελής καὶ ἀσύντακτος δὲν παρηκολούθει ἐνεκα τῆς ἀτελείας τοῦ ὄργανισμοῦ του μεθ' οὗσας σήμερον προσηχῆς καὶ τάξεως τὰ καθ' ἡμέραν συμβαίνοντα. Ἐνδέχεται ἄρα νὰ ὑπέπεσα εἰς τινὰς ἀνακριβείας, ἀναγομένας ὅμως μᾶλλον περὶ τὰς λεπτομερείας ἢ περὶ τὰ οὐσιώδη καὶ τὰ κυριώδεστερα.

Ἄλλ' ἡ ἐξελέγγις καὶ ἐπανόρθωσις τῶν ἀκουσίων τούτων σφαλμάτων μου θὰ παράσχη ἀφορμὴν ἴσως εἰς τοὺς εἰδημονεστέρους καὶ κατὰλληλοτέρους μου νὰ ἐργασθῶσι φιλοτίμως πρὸς καθορισμὸν ἀκριβέστερον τῶν ἱστορικῶν γεγονότων. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ δὲ ἀν προσέθηκα ἐν καὶ μόνον λιθαρῖον εἰς τὸ ὕλικόν τὸ προωρισμένον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ μέλλοντος, ἀν διὰ τῶν ἐρευνητῶν καὶ τῶν κόπων μου ἤθελον φανῆ ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον ὀφέλιμος εἰς τοὺς ἀσχολουμένους περὶ τὴν πάτριον ἱστορίαν, ἀρκοῦμαι εἰς τὸν ταπεινὸν αὐτὸν κληρὸν καὶ δὲν ἐπιζητῶ τι πλεόν εἰμὴ τὴν εὐμένειαν καὶ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ ἀναγνώστου.

Ταῦτα ἔκρινα καλὸν νὰ προτάξω ἐγκαυθὰ πρὸς ἐξήγησιν καὶ δικαιολογίαν τῆς τε παρούσης διατριβῆς καὶ πάσης ἄλλης ἀναγομένης εἰς ἱστορικὰ γεγονότα τῆς αὐτῆς περιόδου, ἣν ἤθελον κατόπιν δημοσιεύσει.

Α΄.

Ὁ πρῶτος Παπουλάκης. — Φήμη αὐτοῦ καὶ ἐπιτηδειότης. — Ἡ ἀγιοπατέρισσα καὶ τὸ μαντεῖον. — Τὰ ἀφιερῶματα καὶ ἡ διατίμησις τοῦ ἄρτου. — Νηστεία προσευχῆ καὶ ἀπαγορεύσις τῆς κρεωφαγίας. — Εἰκὼν μεσαιωνική. — Ἡ τιμωρία τοῦ ἀγύρτου. — Δεκαοκτὼ δεσπότηι μίας βουλῆς. — Τὰ κακῶς συναχθέντα εἰς κακὰς ἀποθήκας. — Ἡ σημασία τοῦ ὀνόματος Παπουλάκης.

Κατὰ τὴν πρώτην ἐξαμηνίαν τοῦ ἔτους 1852 σύμπακα ἡ Ἑλλάς καὶ κυρίως ἡ Πελοπόννησος ἐγένετο ἀνάστατος ἐνεκα τοῦ κηρύγματος τοῦ μοναχοῦ Χριστοφόρου τοῦ ἐπιλεγομένου Παπουλάκη. Τὸ κήρυγμα τοῦτο ἀντήχει πρὸ τινὸς ἡδὴ χρόνου συνταράσσον τὰ πλήθη καὶ ἐξεγείρον τὸν ἀμαθῆ αὐτῶν θρησκευτικὸν ζῆλον, συνέβησαν δὲ καὶ τινες ἐξ αὐτοῦ ἀταξίαι ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς μεσημβρινῆς Πελοποννήσου. Βραδυτέρως ὅμως τὸ κίνημα συνδουζόμενον μετὰ τῶν ὑφεστώτων τότε ἐκκρεμῶν πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν ζητημάτων προσέλαβεν ἐπιφοβὸν χαρακτῆρα στάσεως, καὶ συνεκίνησεν ὀλόκληρον τὸ ἔθνος.

Τὸ ὄνομα Παπουλάκης, ὃ κατέστη πασίγνωστος ὁ πρωταγωνιστὴς τοῦ περιέργου τούτου ἐπεισοδίου τῆς νεωτέρας ἡμῶν ἱστορίας, δὲν ἦτο νέος, διότι εἶχεν ἀποδοθῆ εἰς ἀγύρτην μοναχὸν ἀναφανέντα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Πελοποννήσῳ. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ὑπῆρξεν ὁ πρόδρομος οἰονεὶ τοῦ Χριστοφόρου, ἐπαναγκάσι θεωρῶ νὰ ἐκθέσω ὧδε τὰ κατ' αὐτόν, ἀρνούμενος τὰς πληροφορίας ἐκ τῶν ἱστορικῶν τοῦ Ἀγῶνος.

Ὁ πρῶτος οὗτος Παπουλάκης, ὁ καὶ Ἅγιοπατέρας καλούμενος, ἀνεφάνη ἐν ἔτει 1825 εἰς τὰ Τριπόταμα τῆς ἐπαρχίας Ἡλείας. Τὸ ἐπώνυμον Παπουλάκης, ὑποκοριστικὸν τοῦ Παπού, Παπούλης, ἀπεδόθη αὐτῷ ἐκ τοῦ βραχέος ἀναστήματος, ἦτο δὲ Ζακύνθιος κατὰ τὸν Τρικούπη, κατὰ δὲ τὸν Φραντζῆν Ἰθακήσιος, ὡς ἐγνώσθη μετὰ τὸν θάνατόν του, διότι ἐνόσῳ ἐζη σκοπίμως περιβάλλον τὰ κατ' αὐτόν διὰ τοῦ πέπλου τοῦ μυστηρίου εἰς οὐδένα ὡμολογεῖ τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς του. Ὡς πρὸς τὰ κατορθώματα αὐτοῦ, προτιμῶ ν' ἀκολουθήσω τὴν διήγησιν τοῦ Φραντζῆ, ὃν ὡς κληρικὸν καὶ Πελοποννήσιον θεωρῶ περὶ τὸ θέμα τοῦτο ἀρμοδιώτερον καὶ κάλλιον πληροφορημένον.

Ἡ ἐποχὴ τότε ἦτο κρίσιμος ὁ ἀπηνῆς Ἰβραήμης περιήρχετο τὴν Πελοπόννησον δὴν, σφάζων, ἐξανδραποδίζων, οἱ δὲ κάτοικοι ἀποκαμόντες ἐκ τοῦ μακροῦ ἀγῶνος, ἀποθαρρυνθέντες ἐκ τῶν αἰματηρῶν ἐμφυλίων ἐρίδων, εἶχον περισταθῆ εἰς ἀληθῆ ἀπόγνωσιν καὶ οὐδ' αὐτῆ ἡ ἀκάματος φιλοπατρία τοῦ Κολοκοτρώνη ἴσχυε ν' ἀνκπερώσῃ τὸ θῆρος καὶ νὰ διοργανώσῃ σοβαρὰν κατὰ τοῦ ἐπιδρομέως ἀντίστασιν. Πάντες ἠλπίζον μόνον ἐπὶ τὴν θείαν ἀντίληψιν, ἡ δὲ ἀγυρτεία τοῦ πλάνου μοναχοῦ εὔρε τότε εὐθετον τὸν καιρὸν νὰ τερατοουργήσῃ. Δι' ἐπιτηδεῖων διαδόσεων ὅτι προλέγει τὰ μέλλοντα, ὅτι γινώσκει τ' ἀποκρυφα ἐκάστου καὶ διδάσκει τὸν τρόπον τῆς διασώσεως ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων προσεῖλκυσε τὰ πλήθη, σωρηδὸν δὲ συρρέοντες οἱ ἀπλοῖκοι καὶ εὐπίστοι εἰς τὸ μέ-

ρος ἐνθα ἠσκήτευσεν σύντροπον ἔχων μίαν μόνην μοναχὴν, ἀφθονα δῶρα καὶ ἀφιερῶματα προσέφερον αὐτῷ, πρὸς ἀνέγερσιν μονῆς, ἦν τῷ ὄντι καὶ ψιλοδομησεν ἐντὸς ὀλίγου. Βλέπων τὴν φήμην του ἀύξανόμενῃ, ἐσκέφθη νὰ ἐπωφεληθῆ ἔτι μάλλον, ἐξαποστέλλων κρυφίως ἀποστόλους εἰς τὰ χωρία τῆς Πελοποννήσου κηρύττοντας τὴν ἀγιότητά του καὶ παρακινούντας τὸν λαὸν νὰ μεταβαίη πρὸς ἐπίσκεψίν του, μετὰ δυσκολίας δὲ ἐνεφανίζετο εἰς τοὺς προσερχομένους, ἀπεφεύγων ἰδίως τὴν μετὰ τῶν νοημόνων καὶ τῶν σημανόντων ἀνδρῶν συνάντησιν. Τὸ προφητικὸν του ἐπάγγελμα ἐξήσκει διὰ τοῦ αὐτοῦ χανδροειδοῦς τεχνάσματος, ὅπερ ἐν χρήσει ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν ἀρχαιοτάτων μαντείων ἴσχυει ἐτι καὶ νῦν νὰ ἐξαπατᾷ τὰ πλήθη τῶν εὐπίστων. Εἰς τὴν συμπαιγνίαν ταύτην συνήργει ἐπιτυχῶς καὶ ἡ συνασκητέουσα μετ' αὐτοῦ μοναχὴ ἡ καὶ ἁγιοπατέρισσα (!) καλούμενη, ἣτις κατὰ τὸν Φραντζῆν ἀνπερῆχε πάρα πολὺ ὡς πρὸς τὰς πανουργίας ὄλας καὶ τὴν ὑπόκρισιν, μεταχειριζομένη ὅλους τοὺς προσπεποιημένους γυναικίους τῆς Δαλιδας τρόπους τὴν σοβαρότητα, τὴν κατῆφειαν, τὴν ἐλεεινολογίαν τὰ ποταμηδὸν δάκρυα κλπ. Ἀυτὴ ὑποδεχομένη τοὺς προσερχομένους, ἐπιτηδεῖως ἐξιχνιάζε τὰ κατ' αὐτούς, ἅτινα ἀνεκρίνου κρυφίως πρὸς τὸν προφήτην ἄφου δὲ μετὰ πολλὰς παρακλήσεις ὁ προσκυνητὴς ἠθέλην εἰσαχθῆ παρὰ τῷ Παπουλάκῃ, ὅστις ἦτο ἀπρόσιτος ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι προσήχετο ἀκαταπαύστως, ἦκουε μετ' ἐκπλήξεως ὡς ἐξ ἀποκαλύψεως δῆθεν φανερούμενα αὐτῷ τὰ πράγματα, ἅτινα ὁ ἴδιος ἐν ἀγνοίᾳ του εἶχε πρότερον ὁμολογήσει. Σημειώτεον ὅτι βραδυτέρως, ὅτε ἡ ὑπόληψις τοῦ Ἅγιοπατέρως ἠδραϊώθη ἔτι μάλλον, ἦσαν μετὰ τῶν προσερχομένων καὶ ἱερεῖς καὶ πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ἄνδρες, οἱ μὲν χάριν εὐλαθείας μεταβαίνοντες, οἱ δὲ ἐξ ἀπλῆς περιεργείας πάντες ἴσταντο ἀσκεπεῖς ἐνώπιόν του καὶ μετὰ τῆς χεῖρας ἐσταυρωμένως ἀκροώμενοι μετὰ προσοχῆς καὶ εὐλαθείας τὰς μωρολογίας του, οὐδεὶς δὲ καίπερ διαγιγνώσκων τὴν ἀγυρτείαν του ἐτόλμα νὰ τὸν ἐλέγξῃ ἐκ φόβου τῶν ὀπαδῶν του.

Τὰ ἀφιερῶματα καὶ αἱ δωρεαὶ ἐγένοντο σὺν τῷ χρόνῳ τῶσον πολλὰ καὶ σημαντικὰ, ὥστε ὁ Παπουλάκης ἐσκέφθη νὰ εὐρύνῃ τὴν ἔκτασιν τῆς νεοδημητῆς μονῆς του. Μεταξὺ τῶν ἄλλων γελοίων ὑποσχέσεών του, δι' ὧν προῦκλει τὴν γενναϊοδωρίαν τῶν εὐπίστων ἦτο καὶ τὸ ὅτι ἐμελλε δι' ἀνασκαφῆς ν' ἀνακαλύψῃ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὰ μνημεῖα μίας βασιλείας καὶ ἐνός βασιλόπαιδος πρὸ δισχιλίων ἐτῶν τεθνεώτων, περιέχοντα λίθους πολυτίμους, στέμματα ἀδαμαντοκόσμητα καὶ ἄλλους θησαυρούς. Ἄλλ' ἐνῶ τοιοιτοτρόπως ἐσύναζε καὶ ἐθησαύριζεν,

τῶσαν ἦτο φιλάργυρος καὶ ἀνελεήμων, ὥστε οὐδεμίαν παρῆχε βοήθειαν εἰς τοὺς πένητας καὶ τοὶ δὲ πληθὺν ἄρτων καὶ προσφόρων ἐλάμβανε καθ' ἐκάστην, ὥστε εἶχε πλήρη ἐξ αὐτῶν μίαν καλύβην, οὐδὲ ψιχίον ἐδίδεν εἰς τοὺς πεινῶντας, ἀλλ' ἐπώλει αὐτὰ εἰς τοὺς διαβαίνοντας πρὸς 20 παράδες τὴν ὀκάν!

Ὁ ἄπληστος αὐτὸς ἀγύρτης ἐνῶ ἦτο ἐπιτηδεύων περὶ τὸν δόλον φαίνεται ὅτι ἦτο ἀφ' ἑτέρου θεοβλαβῆς, ἀμαθέστατος καὶ ἐμπλεὺς χυδαίων θρησκευτικῶν προλήψεων. Διὰ τοῦ κηρύγματος του συνίστα αὐστηρὰν νηστείαν καὶ μετανοίας ἀδιακόπους, παρήγγελε δὲ νὰ παραιτήσωσιν οἱ ἄνδρες τὰ ὄπλα, νὰ ἐξαφανίσωσιν ὅσα εἶχον κυριεύσει ἐκ τῶν Ὀθωμανῶν πολυτίμα λάφυρα καὶ νὰ παραδώσωσιν εἰς τὸ πῦρ ὅσα ἄλλα εἶχον τιμαλφῆ ἀντικείμενα. Αὐστηρῶς ἀπηγόρευε τὴν κρεωφαγίαν καὶ τὴν ἀποχὴν ἀπὸ τῆς συζυγικῆς κοίτης. Οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ κρεωφαγῆσῃ παρεκτὸς τῶν ἐν τοῖς στρατοπέδοις διαμενόντων, διότι ἔθεωρετο παρὰ τῶν λοιπῶν ἀσεβῆς καὶ ἀφωρισμένος παρὰ τοῦ Παπουλάκη. Τοσοῦτο δὲ ἦτο τὸ θῆρος του ὥστε μὴ περιοριζόμενος εἰς τὰς προφορικὰς ἀπαγορεύσεις ἐπέμπε καὶ ἐγγράφους τοιαύτας, καταρῶμενος καὶ ἀφορίζων τοὺς παραβαίνοντας τὰς ἐντολάς του. Τοιοῦτον ἀφοριστικὸν ἐγγράφον ἀνεγνώσθη εἰς τὸν ἐν Γαστοῦνη γὰρον τὴν 15 Αὐγούστου 1825, ἐορτὴν τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, περιέστησαν δ' ἐνεκα τούτου εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν αἱ αὐτόθι πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαί, αἵτινες ἐδέησαν ἀκουσίως νὰ ὑποταχθῶσιν καὶ αὐταὶ εἰς τὸ κέλευσμα τοῦ καλογήρου διὰ νὰ μὴ ἐξοργισθῆ ὁ λαός.

Διὰ τῶν κλοουγιῶν τούτων ὑπέσχετο τὴν ἐξελίξασιν τοῦ θείου καὶ τὴν προσεχῆ τοῦ Ἰβραήμη καταστροφὴν. Ὅσακις δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸν παρεκάλουν νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἡμέραν διὰ νὰ συνεστρατεύσωσιν μετ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ ἐπιδρομέως, αὐτὸς ἀνέβαλλε πάντοτε προσκισζόμενος ὅτι ἀκόμη δὲν εἶχε ἐπιστῆ ἡ ὄρα καὶ ἐξηκολούθει συνιστῶν τὰς νηστείας καὶ τὸν ἀφοπισμὸν.

Ἡ περιγραφή, ἣν ποιεῖται ὁ Φραντζῆς, τῆς δημιουργηθείσης κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καταστάσεως ἐκ τοῦ κηρύγματος τοῦ Παπουλάκη ἐπαναφέρει εἰς τὴν μνήμην τοὺς ζοφεροὺς χρόνους τοῦ μεσαιῶνος, ὅτε ἀνάλογοι παραγγελίαι φαντασιοπλήκτων θρησκομανῶν ἐνέπνεον εἰς τοὺς λαοὺς μυστηριώδη τρόμον. «Ὅπου ἀν ἠθελε περιοδεῖ τις, λέγει, δὲν ἀπῆντα καθ' ἑδὸν εἰμὴ συμμορίας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς τὸς ἀγρούς καὶ τοὺς ἀμπελώνας, ἐκάστης ἡλικίας, τάξεως καὶ βαθμοῦ ἀνθρώπων προσεχυμένων γονυκλιτῶς καὶ οὐδεμίαν φροντίδα λαμβανόντων ἄλλην παρὰ τὴν προσευχὴν καὶ τὴν νηστείαν, πάντοτε δ' ἐπι-

ρίμενον οἱ λαοὶ ὅτι ἐμελλε νὰ προσδιορίσῃ ὁ ἁγιοπατέρας μίαν ἡμέραν γενικῆς στρατολογίας καὶ ἐκστρατείας κατὰ τοῦ Ἰμπραχίμη, μετὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ὑπόλοιπὸν ὁ ἀπατεὼν οὗτος ἐδίδεν εἰς αὐτούς, ὑπισχνόμενος ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἠθέλην εἰσθαι ὁ ἀφανισμὸς καὶ ἡ παντελής τοῦ Ἰμπραχίμη ἐξόντωσις.» Ἐπαγεται δ' ἐν ὑποσημειώσει ὁ ἱστορικὸς ὅτι ὁ πονηρὸς μοναχὸς προέβλεπε μὲν τὴν ἀποτυχίαν τοῦ τοιοῦτου κινήματος, ἀλλ' ἐπλάνα τὸ πλῆθος διὰ τῆς τοιαύτης ὑποσχέσεως προτιθέμενος νὰ συναζῆ ὅσα περισσότερα ἠδύνατο καὶ νὰ γείνη ἀφαντος.

Ὡστε ἡ κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἐκεῖνας χαλαρώσεις καὶ λιποψυχία τῆς ἐπαναστάσεως ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸν θεοστύγῃ ἀγύρτην κηρύττοντα τὸν ἀφοπισμὸν καὶ τὴν ἀδράνειαν. Τὸ μόνον ἐκ τοῦ κηρύγματος του προῦψαν ἀγαθὸν ἦτο ὅτι ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον εἶχεν ἐκλείψει ἡ τὰ μέρη ἐκεῖνα λυμαινομένη τότε ληστεία καὶ ἠδύνατο τις ἀφόβως νὰ περιέρχεται φέρων ὀσπονδήματα ποσὸν χρυσοῦ, ὅπερ οἱ ἄνθρωποι περιεφρόνου ἐπόμενοι ταῖς ἐντολαῖς τοῦ προφήτου. Ἄλλ' ὁ παμπόνηρος ἀγύρτης δὲν ἐβράδυνε νὰ λάβῃ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς κακίας του. Μαθὼν τὰ κατ' αὐτὸν ὁ Ἰβραήμης ἐπέμπε σῶμα πεζῶν καὶ ἐρίπων στρατιωτῶν εἰς Τριπόταμα, οἵτινες ἐπιπεσόντες αἰφνης εἰς τὴν μονὴν τὸν μὲν Ἅγιοπατέρα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ὀλίγους ἱερεῖς καὶ ὀπαδοὺς κατέσφαξαν, τὴν δὲ σύντροφόν του μοναχὴν ἠχμαλώτισαν. Ὁ λαχὼν εἰς τὴν ατυχή ταύτην κληρὸς ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἦτο οἰκτρότατος, διότι τῇ προσταγῇ τοῦ Ἰβραήμη παρεχωρήθη πρὸς μείζονα καταισχύνῃ ὡς δούλη εἰς δεκακοτῶ (!) Ἀραβίας καταβλόιτας κατ' ἀναλογία τὸ τίμημά της καὶ ἐμεινεν ἐν τῇ δουλείᾳ ἔρμαιον τῶν κτηνωδῶν ὀρέξεων τῶν πολυαριθμῶν δεσποτῶν της. Οἱ δ' ἐκπορθήσαντες τὴν μονὴν καὶ τὸν ἐν αὐτῷ ἀγύρτην κρεουργήσαντες ἐχθροὶ εὗρον αὐτόθι ἀληθῆ θησαυρὸν κεκρυμμένον εἰς ἀπόκρυφον τοῦ ναοῦ μέρος καὶ συνιστάμενον εἰς ἐξ κιδώτια πλήρη διαφόρων νομισμάτων, ἀργύρου ἐξ ὀπλων ἐξαχθέντος, γυναικείων ζωνῶν ἀργυρῶν, ἐνοστίων, περιδεραιῶν καὶ ἄλλων τιμαλφῶν κοσμημάτων, καθὼς καὶ φορημάτων χρυσοκενήτων καὶ πολυτελῶν.

Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ ἀξιοθρήνητον τέλος τοῦ πρώτου Παπουλάκη, οὐτινος τὸ ὄνομα καὶ ἡ φήμη ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον παρέμεινε ζωηρὰ ἐν Πελοποννήσῳ. Ἐπίκαιρον δὲ θεωρῶ ἐνταῦθα νὰ σημειώσω ὅτι ὡς εὐλόγως ἐπιτρέπεται νὰ εἰκασθῆμεν ἡ κοινὴ χρῆσις τοῦ ὀνόματος Παπουλάκη ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ «ὑποκριτῆς» ἐξ αὐτοῦ τοῦ παρὰ τὰ Τριπόταμα ἀσκητοῦ προῦληθεν διότι, ὡς θέλομεν εἶδει περαιτέρω ὁ δεύτερος Παπουλάκης ἐγένετο μὲν μάλλον περιώνυμος ὡς

ἀναφρνείς καὶ δράσας ἐν ἐποχῇ ὑμικλωτέρᾳ καὶ ἀθλοφορήσας παρὰ τὴν θέλησίν του ἴσως καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σταδίου τῆς πολιτικῆς, ἀλλ' ἦτο ὡς ἐφάνη ἐκ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας του πολὺ ὑποδέστερος τοῦ πρώτου ἐκείνου κατὰ τὸν δόλον καὶ τὴν ἀγυρτεῖαν.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

Βυζαντινὸν ἱστορῆμα.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

— Ταῦτα ἦσαν σχετικῶς ἀθῶα. Τυφλώσας τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Στρατηγῶν, τὸν περίπυστον ἄρχοντα τῆς Μηδίας Νικηφόρον τὸν Κομνηνόν, τὸν Πατρικίον Βάρδαν Φωκᾶν, τὸν Βασιλείον Σκληρόν, τὸν Ῥωμανόν Κουρκοῦαν, καὶ καθαιρέσας τοὺς ἐπὶ ἀρετῇ καὶ πείρᾳ διακρινέντας ἐν τε τῷ στρατῷ καὶ τῇ πολιτείᾳ, ἀνήγαγεν εἰς τ' ἀνώτατα τῶν ἀξιωματῶν ἀνδράποδα οὐτιδανὰ καὶ γέλωτος ἄξια. Συνάμα δὲ κατέστρεψε πλουσίους καὶ πένητας, ἀφαρπαζών πέντε συγχρόνως δασμοφορίας.

— Πέντε τί λέγεις;

— Τὰς τρεῖς τῶν ἐτῶν, καθ' ἃ ἐβασίλευσε, καὶ δύο ἀφαιρέσας ὑπὸ τοῦ Βασιλείου, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ὑπηκόων μετὰ τὸν μακρὸν Βουλγαρικὸν ἀγῶνα.

— Τυφλὴ ὄντως ἀπληστία.

— Εὐτυχῶς πρὶν ἢ συμπληρώσῃ τὸν κοινὸν ὄλεθρον, νοσήσας αἰφνης, ἀπέβιωσε κατὰ τὸ 1028.

— Θυγάτηρ αὐτοῦ ἢ ἤδη βασιλεύουσα Ζωή.

— Τοῦτο ἴσως τὸ χεῖριστον αὐτοῦ κληροδοτήμα. Ἐκ τῆς συζύγου, θυγατρὸς τοῦ Πατρικίου Ἀλυπίου, τρεῖς ἔσχε θυγατέρας, ὧν ἡ πρεσβυτέρα Εὐδοκία πρὸ καιροῦ ἐκέρη μοναχὴ, ἐνῶ αἱ δύο ἄλλαι, ἡ Ζωὴ καὶ Θεοδώρα, καίτοι προβεβηκυῖαι τὴν ἡλικίαν, ἔμενον ἄγαμοι· ἀλλ' ἀπρητεῖτο διάδοχος, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἀπεφάσισε τὴν σύζευξιν μιᾶς τῶν ὠρίμων ἐκείνων βασιλοπαίδων.

— Καὶ ὡς γαμβρὸν ἐξέλεξε τὸν Πατρικίον Ἀργυρόν, τὸν ἤδη βασιλεύοντα.

— Ὡς λέγεις. Τὸν Ῥωμανόν Ἀργυρόν, ἄνδρα μετριώτατον, καὶ τὸ χεῖριστον ἐγγαμνον.

— Ἐγγαμνον!

— Μάλιστα. Καλέσας αὐτόν, πρότεινε τὸ συνοικέσιον, καὶ ἠπειλήσεν, ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως, τῶν ὀφθαλμῶν τὴν πύρωσιν. Ὁ δυστυχὴς ἰλιγγία πρὸ τοῦ φοβεροῦ διελήμματος,

ὅτε ἡ νόμιμος αὐτοῦ σύζυγος, ὅπως σώσῃ τὸν ἄνδρα, ἀπέθετο ἐκουσίως τὴν κοσμικὴν τρίχα, καὶ οὕτως, οὐ μόνον τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν διέτηρησε τῷ συμβίῳ, ἀλλὰ καὶ τὸν θρόνον ἠσφάλισε.

— Θαυμασίᾳ ὄντως αὐταπάρνησις.

— Τῆς νεωτέρας τῶν θυγατέρων Θεοδώρας ἀρνηθείσης ἐν τούτοις τοιοῦτον σύζυγον, συνεζεύχθη αὐτὸν ἡ Ζωή, καίτοι τὸ 48ον ἔτος ἄγουσα.

— Ἐὖλος πράγματι νόμῳ.

— Ὅχι ὅσον νομίζεις· ἐὰν ἐστερήθη ἐπὶ ἡμισυ αἰῶνα τῶν χαρμῶν τοῦ συζυγικοῦ βίου, ἤδη ἀποζημιούται. Πολλὰ εἰσι τὰ ἐν Βυζαντίῳ διαδιδόμενα σκανδαλά· ἡ ἀκολασία διεδόθη ὡς πανώλης, καὶ ἡ Αὐλὴ ἐκείνη, ἣτις ἀπῆστραπτεν ὡς στρατόπεδον ἐκ τῶν πανσιδῆρων πανοπλιῶν, ἤδη ἀντηχεῖ ἐκ τοῦ ἤχου τῶν ὀργάνων καὶ τοῦ ψιθύρου τῶν ἐραστῶν.

Ὁ γέρον Σπαθάριος ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν, ὅπως ὑποκρύψῃ καταρρέον δάκρυ, καὶ ὁ Χαράλδος ἀπεμακρύνθη, ἀναλογιζόμενος ἴσως ὅτι, ἐὰν ἡ παρούσα κατάστασις οὐδὲν εἶχε τὸ ἐποικοδομητικὸν διὰ τὸ Βυζαντινὸν στέμμα, οὐχ ἦτον ὑπέσχετο μυστηριώδη θέληγητρα, ὧν ἐξέτιμα πᾶσαν τὴν ἀξίαν.

Ἄφνης ἀντήχησεν ἐκ τῆς πύρας ἡ φωνὴ τοῦ Χαλφδάνου.

— Ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἑλλάς, ἀνέκραξεν οὕτως.

Καὶ πράγματι ἐπεφάνοντο ἤδη καθαρῶς ἐν τῇ ἀποστάσει αἱ λεπτομεεῖς γραμμαὶ τῶν Ἑλληνικῶν ὁρέων· προσηλώσας δ' ἐπ' αὐτῶν τὰ βλέμματα ὁ ἡμέτερος ἦρωσ ἀπέμεινε μέχρι τῆς ἐσπέρας ἀναπολῶν τὸ ἀσφίτον κλέος τῆς χώρας ἐκείνης, ἧς ὄλονεν καταφανεστέρων διέκρινε τὰ παράλια, καὶ τὰς παρελθούσας τύχας ἤδη ἐγνώριζεν. Ἀποσυρθεὶς δ' ἐπὶ τέλους, ὑπνωττε βαθείως, ὅτε θόρυβος ἠγέρθη δεινός, καὶ δι' ἐνὸς ἀλματος εὐρέθη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησε προστρέχοντα νεύτην.

— Ὁ Μαλίας, ἀπήντησεν οὕτως.

Σπεύσας πρὸς τὴν πύραν, εἶδε τότε ὅτι τὸ πλοῖον εὐρίσκατο εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου ἀκρωτηρίου. Ἄνεμος σφοδρότατος ἐσύριζεν εἰς τὰς προτόνους, καὶ ἡ θαλάσσα ἐμαίνετο περὶ τὴν τροπίδα, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἀληθῆς κίνδυνος, ὥστε ὁ Χαράλδος, ἀποῦ ἐπὶ μικρὸν ἐθαύμασε τὰς σεληνιακὰς ἀκτῖνας, ὀλισθαίνουσας ἐπὶ τῶν ἀποκρήμων βράχων, καὶ κινεῖσας εἴτα ἐπὶ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων, ἀπέσπρη καὶ αὐθις εἰς τὴν κοίτην αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις τὸ πλοῖον, καθ' ὄλην τὴν νύκτα παλαίσαν πρὸς τὸν κλύδωνα, μόλις περὶ τὴν αὐγὴν παρέκαμψε τὸν δεινὸν σκόπελον, καὶ τὴν μεθεπομένην ἡμέραν διέπλεεν ἡμέρα μετὰξὺ τῶν

γαλικῶν Κυκλάδων. Ἐγέλα τὸ λεῖον τοῦ πόντου κάτοπτρον, καὶ φιλαρέσκως ἰθεῶντο ἐν αὐτῷ αἱ περίπυστοι νῆσοι. Τὰς κορυφὰς τῶν πρασίμων λόφων ἐπέστερον τὰ ὄχυρά πολιέματα, ἐκ φόβου τῶν πειρατῶν, ἀλλὰ παρὰ τὴν στήθην ἐσώζοντο εἰσέτι καλλιμάκμαροι ναοί, ἐξ ὧν μόνον ἔλειπον οἱ θεοί, καὶ ἦνθον ἄλση δροσερά, τέως ἐνδικαίτημα Νυμφῶν καὶ Δρυάδων.

Ἄφρατος ὑπῆρξε τοῦ Χαράλδου ἡ συγκίνησις κατὰ τὸ διήμερον τοῦ πλοῦ τούτου διάστημα· ἦν ὄναρ ἢ πραγματικότης; Διέσχιζε πράγματι τὸ ἀπαράμιλλον Αἰγαῖον, καὶ παρέπλεε τὰς θελικτικὰς νήσους, περὶ ὧν ὠμίλει ἄλλοτε ὁ γέρον πατήρ, ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ ξένου ἀστέρος; Ἦδη αὐτὰ πρὸ αὐτοῦ ἐμειδίων, καὶ ἀληθῆς χίμαξίρα ἐδόκει ἡ ὑπαρξίς τῆς κρυσταλλοπαγοῦς ἐκείνης χώρας, ἐν ἣ πρὸ μικροῦ ἔτι διέτριβε, καὶ ἣτις ἐξηφανίζετο νῦν πέραν τοῦ ἀτέρμονος χάους. Τοιαῦτα τὰ ἐπὶ γῆς· βραχὺς χρόνος, ἀπόστασις τις, πάντας μετατρέπουσι τοὺς ὄρους τῆς ὑπαρξείας, καὶ τὸ χθές ἔτι πληροῦν τὸν νοῦν ἡμῶν καὶ τὴν καρδίαν μεταβάλλουσιν εἰς καινὴν μακαρίαν, ἐφ' ἣ μάτην σπένδομεν τὸ δάκρυ τοῦ ἀκοιμήτου πόθου.

Ὁ καιρὸς ἐξηκολούθησε θαυμάσιος, καὶ τρεῖς ἡμέρας ἀργότερον ἢ καὺς εἰσῆρχετο εἰς τὸν Ἑλλησποντον, ὅστις ἐφάνη τῷ Χαράλδῳ ὡχρὰ τῶν πατρῶων φιορδῶν ἀπομίμησις. Μία εἰσέτι νύξ κατηναλώθη πρὸς διὰ πλοῦν τῆς Προποντίδος, καὶ τὴν μεθεπομένην ἐσπέραν ἐφάνη αἰφνης μεγαλοπρεπῶς ἐκ τῶν κυμάτων ἀνακύπτουσα ἡ περικαλλῆς τοῦ κόσμου πρωτεύουσα, δίκην ἀναδυομένης Ἀφροδίτης νοχελῶς τὰς λευκὰς ὠλένας ἐπὶ τῶν δύο ἡπείρων ἐρειδούσης. Τὸ θέαμα ἦν ἐξαισίον, καὶ πᾶσα περιγραφή τοῦ διαπύρου θαυμασμοῦ, ὅστις κατέλαβεν οὐ μόνον τὸν Χαράλδον, ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιποὺς συνοδοιπόρους, ἀποβαίνει ἀνέριςτος. Εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ δύνοντος ἡλίου ἀπῆστραπτον οἱ κατάχρυσοι θόλοι τῶν μυριῶν ναῶν, καὶ τὰ πολυδαίδαλα τῶν Ἀνακτόρων στέρνα, ἐνῶ δασύσκιοι κῆποι καὶ διανθεῖς παράδεισοι, δίκην πέπλου περιβάλλοντος ἐπέραστον σῶμα, ἐξῆρον ἔτι μάλλον τὰς ἀπαρμιλλοὺς τῆς λαμπρᾶς πόλεως καλλονᾶς.

— Ἰδέ, ἀνέκραξεν ὁ Χαλφδάνος πλήρης τῶν ἐντυπώσεων τούτων, ἰδέ Χαράλδε, καὶ εἰπέ μοι, ἐὰν θαυμασιωτέραν ἐφαντάσθης ποτὲ τὴν Ἀζγάρην.

— Πολλὰ εἶδον ἤδη τὰ ὑπερβαίνοντα τοὺς ἀφελεῖς ἡμῶν μύθους, ἀπήντησε δυσθύμως ὁ ἦρος Ἰάρολος, ἐν ᾧ ἀληθῆς ἐτελεῖτο μετουσίωσις.

— Δικαίως ἐκλήθη βασιλεύουσα τῆς οἰκουμένης, ἐξηκολούθησεν ὁ Χαλφδάνος. Ἰδέ πῶς κύπτει ἠδυσπαθῶς ἐπὶ τῶν χλοερῶν αὐτῆς λόφων, καὶ πῶς ἐπιδεικνύει τὰς πανταχοῦ ἐγκα-

τεσπαρμένους χρυσομαρμάρους αὐτῆς ἐπαύλους, ὡς γυνὴ ὠρμία τὰ διάλιθα ψέλλια.

— Ἐν τούτοις ἡ καὺς παρέκαμπε τὴν ἄκραν τοῦ ἄστεως, καὶ ὁ Χαράλδος μετ' ἀπορίας ἰθεῶνται ἀπὸ τινος ὑψηλὸν τεῖχος, ὅπερ περιέβαλλε τὸ ἀρχαῖον Ἀνάκτορον.

— Τί σημαίνει τὸ τεῖχος τοῦτο, ἠρώτησε τὸν προσερχόμενον Σπαθάριον, τὸ κρύπτον καὶ ἀσχημίζον τὸ ἐξαισίον ἐκεῖνο κτίριον; Πῶς ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ πανταχοῦ διαλάμπουσα καλαισθησία;

— Φεῦ, ἀπήντησεν ὁ Ῥαγνάρος, ὄρας τὸ ἀπαισίον μνημόσυον ἐνὸς τῶν στυγερωτέρων ἐγκλημάτων, ὅσα ἡ ἀνθρωπότης ἀπειμνημόνευσε.

— Καὶ τίνος ἄρα; ἠρώτησεν ὁ Χαλφδάνος.

— Τῆς δολοφονίας τοῦ Ἀυτοκράτορος Νικηφόρου ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀνεψιῦ.

— Τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ, τοῦ ἥρωος περὶ οὗ προχθὲς ἐλέγομεν;

— Αὐτοῦ τούτου.

— Κεντὰς εἰς ἄκραν τὴν περιέργειάν μου.

— Ὁ τοῦ Πορφυρογεννήτου υἱὸς Ῥωμανός, θανούσης τῆς πρώτης συζύγου Βέρθας, ἐνυμφεύθη τὴν Θεοφανώ, ἣν ἄλλοι μὲν λέγουσιν ἐξ οἴκου ἐπιφανοῦς, ἄλλοι δὲ θυγατέρα καπῆλων.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀκατάσχετος ἦν αὐτῆς ἡ φιλαρχία, καὶ ἡ καλλονὴ ἐξαισία, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀριπρεπῶν καὶ ἀδυσωπήτων ἐκείνων, αἵτινες δεσπόζουσι καὶ φονεύουσι, οὐχὶ ἐκ τῶν ἐπιεικῶν καὶ τρυφερῶν, αἵτινες ἀντανκλώσι τῆς Ἀφροδίτης τὸ μειδίαμα. Ἦδη κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Πορφυρογεννήτου κοινῶς ἐπιστεύετο ὅτι οὗτος ἐδηλητηριάσθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ, τῇ προτροπῇ τῆς πολυθελγήτρου, ἀλλ' ἀπαισίας αὐτοῦ συζύγου· ὅτε δὲ, τέσσαρα ἔτη ἀργότερον, τῷ 963, ἀπέβιωσε αἰφνης αὐτὸς ὁ Ῥωμανός, καίτοι ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀκόλαστον αὐτοῦ ἄκρασίαν, μιᾶ φωνῇ ἀπεδόθη τῇ Βασιλίσῃ καὶ δευτέρον κακούργημα.

— Πῶς συμβιβάζεται τοιαύτη μοχθηρία πρὸς τὸ κάλλος περὶ οὗ ὁμιλεῖς; ἠρώτησεν ὁ Χαλφδάνος.

— Πολλάκις ἡ φύσις ἀρέσκειται εἰς τὰ τερατώδη ταῦτα, ὑπέλαβεν ὁ Ῥαγνάρος. Ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς διετέλει τότε μέγας Δομέστικος τῶν Σχολῶν τῆς Ἀνατολῆς. Εἰς αὐτὸν ὠφείλετο ἡ πρὸ μικροῦ συντελεσθεῖσα, δι' ὄλοσχεροῦς τῶν Ἀράβων κατατροπώσεως, τῆς Κρήτης ἀνάκτησις, καὶ πανίσχυρος διετέλει ὁ περιώνυμος Στρατηγός· ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἐμαίνετο κατ' αὐτοῦ ὁ παραδυναστεύων τῆς Συγκλήτου Ἰωσήφ Βρίγγας, ὁ τὴν ὑπερτάτην ἐνασκῶν ἐν Βυζαντίῳ ἐξουσίαν, τὴν ἐπιβουλήν δὲ ταύτην μαθὼν ὁ Νικηφόρος, ὅστις ἐμάχετο τότε κατὰ τῶν Ταρσέων, ἀνηγορεύθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ Ἀυτοκράτωρ, καὶ εἰσῆλθε θριαμβεύων εἰς τὴν πρωτεύουσάν.

— Καὶ ἡ Θεοφανώ;

— Φαίνεται ὅτι λάθρα μετ' αὐτοῦ συνέπραττε διότι μόλις ἐπισήμως στεφθεῖς, ἐνυμφεῖθη αὐτήν οὐδὲ παράδοξον τοῦτο, καθ' ὅσον, καίτοι πεντηκοντούτης ἤδη, διακαῶς πρὸ πολλοῦ ἐλάτρευε τὴν δαιμονίαν ἐκείνην γυναῖκα, μόλις τότε ὑπερβάσαν τὸ εἰκοστὸν αὐτῆς ἔτος.

— Τοιαύτην καὶ ἡμεῖς φανταζόμεθα τὴν ἐπέραστον καὶ φοβεράν Βαλκύρην Χίλδουρ, παρετήρησεν ὁ Χαλφδάνος.

— Ἐξ ἔτη συνέζησαν οἱ νέοι σύμβιοι, ἐξηκολούθησεν ὁ Ῥαγνάρος, καθ' ἃ ὁ Νικηφόρος, πρὸς τῇ Κρήτῃ, ἀνέκτησε τὴν Κύπρον, καὶ τὸ πλείστον τῆς Μικρασίας· δεξιῶς πρὸς τοῦτοις ἐπολιτεύθη πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Δύσεως καὶ τὸν Ῥωμαῖον Ποντίφηκα, καὶ σπανίαν ἐπέδειξε περὶ τὰ δημόσια ἐμπειρίαν καὶ μεγαλοφροσύνην. Ἄλλ' αἱ ἀρεταὶ αὐταὶ ἦσαν, φαίνεται, ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν σφριγῶσαν Λύγουσταν, ἣτις, ὡς ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ, παρεσκευάσε μετὰ σατανικῆς ὄντως ψυχραμίας, νέον καὶ στυγερώτερον πάντων τῶν προηγηθέντων ἀνοσιούργημα.

— Ἐνθυμῆσαι, Χαλφδάνε, ἠρώτησεν ὁ Χαλφδάνος, τὰς ἀφηγήσεις τοῦ Δωροθέου περὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Θυέστου; Ἴδου πραγματικότης ὀλίγον αὐτῶν ὑπολειπομένη.

— Ὁ Νικηφόρος, ὑπέλαβεν ὁ Σπαθάριος, εἶχεν ἀνεψιὸν τὸν Ἰωάννην Τοιμισκῆν, στρατηγὸν ἐπίσης περιφανέστατον, καὶ συνάμα ὑπὸ πάντων τῶν φυσικῶν χαρισμάτων περικοσμούμενον. Οἱ γνωρίζοντες αὐτὸν ἀφηγοῦνται ὅτι ἦν λευκὸς καὶ ξανθὸς, ἔχων ὀφθαλμούς ἀποπνέοντας ἀνδρείαν ἅμα καὶ γλυκύθυμον ἡμερον, στέρνον καὶ μετάρρενον εἰρή, ἰσχὺν γιγαντώδη καὶ ἀλκὴν ἀκαταγώνιστον, ὥστε ἀνεδείκνυτο ἡρωϊκὸς ἐν ταῖς μάχαις καὶ θαυμασιῶς δεξιὸς περὶ πᾶσαν σωματικὴν ἀσκήσιν, ἐν ᾗ συγχρόνως ἐτύγγανε μεγαλόδωρος, ἀγαθὸς καὶ ἱλαρὸς τοὺς τρόπους. Οὐδόλως ἄπορον ἐπομένως ὅτι τὸν Ἰωάννην τοῦτον ἐξέλεξεν ἡ Θεοφανώ ὡς ὄργανον τῶν στυγερῶν αὐτῆς νοσημάτων, ὠθυμένη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπὸ παραφόρου πρὸς αὐτὸν ἔρωτος. Ἐπειδὴ δὲ διέτριβεν οὗτος εἰς τὰς ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις αὐτοῦ, μεταχειρίσθη πᾶσαν αὐτῆς τὴν γοητείαν καὶ τὴν καταχθόνιον δεξιότητα, ὡς ἀποσπάσῃ παρὰ τοῦ Βασιλέως τὴν τῆς ἀνακλήσεως ἄδειαν, ἐπὶ τῇ προφάσει συνοικισίου τοῦ στενοῦ ἐκείνου συγγενοῦς μετὰ κόρης ἐκ τῶν εὐγενῶν.

— Καὶ ἡ ἐπιβουλὴ ἐπέτυχεν;

— Ἐπέτυχεν. Ὁ Βασιλεὺς διατέλει ὑπὲρ ποτε δούλος τῶν θανασίμων τῆς Θεοφανοῦς θελήτρων, καὶ συγκατετέθη, οὐδὲν ὑποπέψασας, ἀλλὰ συνάμα κατετρώχετο ὑπὸ παραδόξου προαισθημάτων. Πρὸ διετίας ἤδη, κατὰ τινος ἀ-

στρολόγου προφητείαν, ἐφημίζετο ὅτι ἐπέκειτο τοῦ Λύγουστου ὁ θάνατος παρὰ τὴν βασιλείον ἐστίναν καὶ διὰ χειρὸς τῶν οἰκειῶν συνεπιεῖ δὲ τοῦ χρησμοῦ τούτου ἀνηγέρθη τὸ πρὸ ἡμῶν τεῖχος, ἀπὸ τοῦ Κερκατείου κόλπου μέχρι τῆς Προποντίδος, ὡς ἀσφαλίσθωσι τ' Ἀνάκτορα. Ἄλλ' ἐνῶ συνετελεῖτο, ἠκούσθη αἴφνης ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν φωνὴ ἀπὸ τῆς θαλάσσης βοῶσα:

— «ὦ Βασιλεῦ, ὕψους τὰ τεῖχη κἄν μέχρι πόλου φθάσης, ἐνδον τὸ κακόν, εὐάλωτος ἢ πόλις.»

— Παράδοξον ἀληθῶς, διέκοψεν ὁ δεισιδαιμόμων Χαλφδάνος.

— Ἐν τούτοις ὁ Ἰωάννης, καίτοι τυχῶν συμπαθοῦς παρὰ τῷ Ἀνακτι δεξιώσεως, συνενοεῖτο λάθρα μετὰ τῆς Θεοφανοῦς, χάρις εἰς τὰς μαγγανείας τῆς Κίρκης ἐκείνης· παρεισερχόμενος δὲ ἀφανῶν εἰσόδων εἰς τοὺς θαλάμους αὐτῆς, εἰσήγαγε συνάμα τοὺς συνωμότας, οὓς ἐκείνη ἐκρυπτεν ἐν οἰκίσκῳ σκοτεινῷ, παρκαμμένῳ εἰς τὸν ἴδιον κοιτῶνα. Ἐν τούτοις ἐπολλαπλασιαζόντο οἱ ἀπαίσιοι χρησμοί, καὶ καθ' ἓνα ἐξ αὐτῶν, ὁ θάνατος τοῦ Βασιλέως ἐπέκειτο ἅμα τῇ ἐκπορθήσει τῆς Ἀντιοχείας, ἣτις πράγματι παρ' ἐλπίδα ἐάλω ὑπὸ τοῦ Ταξιάρχου Βούρτζη καὶ τοῦ Στρατοπεδάρχου Πέτρου. Ὁ Νικηφόρος ἔθυσεν οὐχ ἥττον εὐχαριστήρια, ἀλλ' ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ ναοῦ, ἔλαβε παρὰ τινος μοναχοῦ ἐπιστόλιον λέγον. «Ἐμοὶ τῷ σκώληκι παρὰ τῆς Προνοίας ἀπεκαλύφθη, Βασιλεῦ, μεταστῆναι σε τῶν τῆδε τῶ μετὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον τρίτῳ μηνί.» Ἡ ἐπίμονος αὐτῆ πρόβησις ἐτάραξε τὸν Ἀνακτι, ὅστις ἀπέβη σκυθρωπός, καὶ ὑπνωττε πλέον κατὰ γῆς ὑποστρωπύων δέρμα παρδάλεως.

— Τῇ ἀληθείᾳ, οὐδὲν τὸ ἄπορον.

— Ἐν τούτοις ἐπέκειτο ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἀνοσιουργήματος. Τῇ δεκάτῃ Δεκεμβρίου, ἐνῶ παρίστατο εἰς τὰς συνήθεις ὑμνωδίας, εἰς τῶν κληρικῶν τῆς Αὐλῆς ἐπέδωκε καὶ αὐτῆ τῷ Βασιλεῖ σημειῶσαι, ἀγγέλλουσαν τὸν ἐπικείμενον ὄλεθρον, καὶ συμβουλεύουσαν ἐρευνᾶν ἐν τῇ γυναικωνίτιδι.

— Καὶ οὐδὲν ἐγένετο;

— Ἀπ' ἐναντίας ἐδόθησαν ἀμέσως αἱ δέσσαι διαταγαὶ τῷ παρκαμμένῳ Μιχαῆλ, ἀλλ' οὗτος, ἐξ εὐλαθείας πρὸς τὴν Λύγουσταν, οὐδόλως προέβη μέχρι τῆς κρύπτης τῶν δολοφόνων· ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτός, ἡ Θεοφανώ ἐπεφοίτησε, κατὰ τὸ εἰωθός, παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι, καὶ ἀφοῦ περὶ διαφόρων ὠμίλησεν, ἀπεσύρθη, καταλιπούσα τὴν θύραν ἡνεωγμένην.

— Καὶ ὁ Νικηφόρος;

— Προσευχηθεὶς ἐπὶ μακρόν, καὶ περὶ τὴν μελέτην τῶν Γραφῶν σχολάσας, κατεκλίθη τέλος ἐπὶ τῆς παρδάλειου δόρας.

— Ριγῶ ἀναλογιζόμενος τὰ ἐπακόλουθα, παρετήρησεν ὁ Χαλφδάνος.

— Οἱ δολοφόνοι, ἐξεληθόντες ξιφῆρις τῶν θαλάμων τῆς Λύγουστας, ἀνέβησαν εἰς τὰ ὑπαίθρα τῶν Ἀνακτόρων ὑπερῶα, καὶ κατεσκόπευσαν τὴν ἀριζὴν τοῦ Ἰωάννου. Τὸ χερσαῖον τεῖχος ἦν ὑψηλότατον καὶ ἀσφαλές, διὸ καὶ καταβάς εἰς τὴν παραλίαν μετὰ δύο ἐπιστηθίων φίλων, τοῦ Μιχαῆλ Βούρτζη καὶ τοῦ Λέοντος Πεδιασίμου, ἐπλευσεν οὗτος διὰ λέμβου πρὸς τὸ ἐπιθαλάσσιον τεῖχος, οὗ ὁ λιμὴν ἐτύγγανεν ἀφρούρητος, καὶ ἦν ἐγγύτατος πρὸς τῆς Βασιλίδος τὰ δώματα. Ἐσήμεινε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ ἐνδεκάτη ὥρα· δριμύς ἔπνεε βορρᾶς, καὶ πυκνὴ κατέπιπτε χιῶν. Ἡ νύξ ἐφαίνετο καταλλήλος διὰ τὰ στυγερώτερα κακουρήματα, ἀλλ' οὐδὲν ἀνεχαιτίζε τὸν ἀτρόμητον Ἰωάννην. Ἀποβιβασθεὶς, ἐσύριξε καὶ διὰ κορίνου μετὰ τῶν δύο συντρόφων ὑπὸ τῶν συνωμοτῶν ἀνεσύρθη, μεθ' ὃ πάντες ὤρμησαν πρὸς τὸν βασιλικὸν θάλαμον· ἀλλὰ τὴν κλίνην εὗρον κενήν, καὶ κατορρώδησαντες ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ, ἐσπευδον ὡς κατακρηνησθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅτε ἄθλιός τις τῆς γυναικωνίτιδος εὐνουσίως ἐπέδειξε τὸν κατὰ γῆς καθεύδοντα Βασιλέα.

— Ὡ τὸ ἀνδράποδον!

— Οἱ ἀλιτήριοι ἐκύκλωσαν τότε καὶ ἤρχισαν λακτιζόντες αὐτὸν· ἐξυπνήσαντος δὲ τοῦ Ἀνακτος καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος ἔρεισαντος, Λέων ὁ Βαλάντης πρῶτος ἐπληξεν αὐτὸν διὰ τοῦ ξίφους, μεθ' ὃ προσέκλυσαν αὐτὸν αἰματόφυρτον πρὸ τοῦ Ἰωάννου, ὅστις βαναύσως ἐξύβρισε, καὶ ἀνηλεῶς ἔτιλεν αὐτοῦ τὸν πώγωνα, ἐνῶ οἱ συνωμόται διὰ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους ἔθραυον αὐτοῦ τὰς σιαγόνας.

— Ἀληθῶς ἀπαίσιον.

— Ἐν τούτοις τὸ μέγαθυμον θῦμα δύο μόνον ἐπρόφερε κατὰ πᾶσαν ταύτην τὴν ἀγρίαν σκηνὴν λέξεις τὸ — «Παναγίκα βοήθει» — μέχρι οὗ τέλος ἐξέπνευσε.

— Καὶ ὁ Ἰωάννης;

— Σπεύσας περὶ μέσας νύκτας εἰς τὴν ἐπιφανεστάτην τῶν Ἀνακτόρων αἴθουσαν, τὸν Χρυσοστρικλινον, ἐφόρεσε τὰ ἐρυθρὰ πέδιλα, καὶ καθεστῆς ἐπὶ τοῦ βασιλικῷ θρόνῳ, ἐφρόντισεν ἀμέσως περὶ τῶν δεόντων. Οἱ Σχολᾶριοι ἐκ τῆς Χαλκῆς, ἅμα τὴν ἐπιβουλὴν μαθόντες, ὤρμησαν πρὸς τὰ βασιλικὰ δώματα, ἀλλ' ἐνῶ ἀνεμόγλειον τὰς σιδηρὰς θύρας, ἐπεδείχθη αὐτοῖς ἡ τοῦ Νικηφόρου κεφαλὴ, καὶ οὕτως ἀπογνόντες, κατηνύσθησαν· τὸ παράδειγμα δὲ τοῦτο ἐμιμήθη τὴν ἐπαύριον ἡ πρωτεύουσα, δημοφώνως τὸν Ἰωάννην ἀνκηρυξάσα, ἐνῶ τοῦ Νικηφόρου τὸ ἀκέφαλον πτώμα ἔκειτο ὑβριστικῶς ἐπὶ τῆς χιῶνος ἐξεξήμενον, καὶ μόλις διὰ νυκτός ἐκηδεύθη.

— Καὶ οὗτος ἐστὶν ὁ Βασιλεὺς Τοιμισκῆς, ὃν πρό τινων ἡμερῶν κατέτασσε μεταξὺ τῶν ἡρώων;

— Αὐτὸς οὗτος, στρατηγὸς ἐπιφανῆς πρὸ τοῦ ἀνοσιουργήματος, ἀπεδείχθη θῆρ αἰμοδόρος κατὰ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην νύκτα, καθ' ἣν ἐτυφλοῦτο ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς φιλαρχίας, καὶ ἀμέσως ἔπειτα Βασιλεὺς περιδόξος. Αὐτὸς ἐστὶν ὁ διεξκαγῶν τὸν λαμπρὸν κατὰ τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ Ῥώσων πόλεμον, δι' οὗ κατὰ πρῶτον ὑπετάγη ἡ χώρα ἐκείνη. Καὶ τοὺς Μωαμεθανοὺς δ' ἐπανειλημμένως κατετρόπωσε, καὶ τὰς ἐσωτερικὰς σχέσεις δεξιῶς διηυθέτησεν, ἀλλ' ἀπεβίωσε μετὰ ἑπτὰ ἔτη ποτισθεὶς καὶ οὗτος δηλητηρίου, οὐχὶ πλέον ὑπὸ τῆς Θεοφανοῦς, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ τότε παρκαμμιωμένου Βασιλείου.

— Καὶ ἡ Θεοφανώ;

— Αὐτῆς ἐπέστη ταχύτερον ἢ τιμωρία· Ἐπτὰ μόλις μετὰ τὸν φόνον ἡμέρας ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ νέου Βασιλέως καὶ συνενοχοῦ εἰς τὴν νῆσον Πρώτην, τῇ ἐπιμόνῳ αἰτήσῃ τοῦ Πατριάρχου Πολυεύκτου, ὅστις ἄλλως ἠρνεῖτο τὴν στέψιν.

— Καὶ ὑπέκυψεν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο;

— Οὐχὶ ἀνευ πείσμονος ἀντιστάσεως. Ἐκ τῆς Πρώτης μετηνέχθη εἰς τὴν Προκόνησον, ἀλλὰ δραπετεύσασα μετὰ τινος μήνας, καὶ ἀποτυχούσα περὶ τὴν ὑποκίνησιν στάσεως, παρεῖδυσεν εἰς τ' Ἀνάκτορα, ὅπου διεδραματίσθη τότε σκηνὴ σκανδαλώδης. Ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Ἰωάννου πάντα τὰ πάθη τοῦ διαπαιδαγωγηθέντος ἔρωτος καὶ τῆς ναυαγησάσης φιλαρχίας ἐξεχύθησαν ἀχαλίνωτα· ὤρῳσα δὲ ὅτι οὐδὲ τὸ θανάσιμον αὐτῆς κάλλος, οὐδ' αἱ ἰκεταὶ οὐδ' αἱ ἀπειλαὶ μετέπειθον πλέον τὸν Βασιλέα ἐστράφη πρὸς τοὺς ἐπίσης παρισταμένους υἱούς, καὶ δεινῶς αὐτοὺς ὑβρίσασα ὡς βαρβάρους καὶ Σκύθας, ἐγρονθοκόπησε τὸν Βασιλεῖον. Συνεπιεῖ τούτου ἐξωρίσθη εἰς τὴν Μονὴν τῆς Δάμιδος ἐν Ἀρμενίᾳ, ὅθεν ἐν τούτοις ἀνεκλήθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τοιμισκῆ ὑπὸ τοῦ δηλητηριάσαντος αὐτὸν πολυμηχάνου Βασιλείου, ὅστις διατέλει ἴσως εἰς συνεννόησιν πρὸς αὐτήν.

— Καὶ τοιαύτην ἐγέννησε μέγαιραν ἡ πρὸ ἡμῶν χαριτόβρυτος πόλις;

— Τοιαύτην, οὐδὲ τυγχάνει τὸ γεγονός πρωτοφανές. Πᾶς λίθος τῶν λαμπρῶν τούτων Ἀνακτόρων ἀφηγείται ἀπαράμιλλα κλέη, ἀλλὰ καὶ στυγερά κακουρήματα. Εἰς τοὺς παραδείσους ἐκείνους ἀθύρμητοι φρονταὶ μυρσίναι καὶ δάφναι, ἀλλὰ λουοὺσι τὰς ρίζασις αἷμα καρδιακόν. Ἡ Κλειώ, ἡ τῆς ἱστορίας θεᾶ, τρέμει ἐκ τῆς συγκινήσεως, καὶ μάτην ἀναζητεῖ τὰς λέξεις, ὡς περιγράψῃ τὴν ἀτελεύτητον σειρὰν τῶν ἐνδόξων τροπαίων καὶ ἀπαισίων ἐπιβουλῶν, ὃν

μάρτυρες υπήρξαν αἱ δύο ἡπειροί, αἱ τὰς ἀγκά-
λας ἐνταῦθα πρὸς ἀλλήλας τείνουσαι.

— Ἐφθάσαμεν, ἐφθάσαμεν! διέκοψεν αἰφνης
ὁ Χαλφδάνος.

Καὶ πράγματι ἡ ναῦς, εἰσπλεύσασα ἤδη εἰς
τὸ Χρυσόκερας, ταχέως προσωρμίσθη, καὶ ἡ ἥρωσ
ἡμῶν ἀπεβιβάσθη τότε μετὰ τοῦ Χαλφδάνου
καὶ τοῦ Σπαθαρίου, φιλοξένως προσενηγόντος
τὸν ἴδιον αὐτοῦ οἶκον. Καίτοι δ' ἐπελθούσης ἤδη
τῆς νυκτός, ἡ κίνησις παρὰ τὸν λιμένα ἦν ἀπε-
ρίγραπτος, πρὸς μεγάλην τῶν νεηλῦδων ἐκπλη-
ξιν. Διασχίσαντες τὰς πρώτας ὑδάς, αἰτίνες
ἔβριθον κόσμου, καὶ παρακάμφαντες γωνίαν τινά,
εὐρέθησαν αἰφνης πρὸ λαμπρῆς τοιαύτης, ὥστε
κατ' ἀρχὰς ἐξέλαθον αὐτὴν ὡς πυρκαϊάν, ἀλλὰ
ταχέως διέγνωσαν ὅτι εὐρίσκοντο πρὸ ἐκτετα-
μένου καταστήματος, λαμπρῶς περιφώτου, καὶ
οὐ ἄπαντα τὸν ἰσόγειον ὄροφον κατεῖχε μακρὰ
σειρὰ πλουσίων πρατηρίων.

— Ἴδού ὁ λαμπτήρ, παρετήρησεν ὁ Σπαθα-
ρίος. Ἐνταῦθα ἐκτίθενται πρὸς πώλησιν τὰ βλο-
σηρικὰ καὶ χρυσόπαστα ὑφάσματα, τὰ ἐξ Ἀσίας
καὶ Ἀφρικῆς συρρέοντα, καὶ χρησιμεύοντα διὰ
τὰς στολὰς τῶν μεγιστάνων.

Οἱ ἡμέτεροι ὁδοιπόροι ἀνεμίχθησαν ἐπὶ μικρὸν
εἰς τὸ πλῆθος, ὅπως θαυμάσωσι τοὺς ἀμυθῆτους
ἐκείνους θησαυρούς, μεθ' ὃ φθάντες τέλος εἰς τοῦ
Σπαθαρίου τὸν οἶκον, εὗρον ἐκεῖ τὴν ἐπιμίλειαν
καὶ ἀνάπαυσιν, ἧς τοσαύτην εἶχον ἀνάγκη
ἀλλ' ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Χαλφδάνου συνωθεῖτο καὶ
συνεκρούετο ἀκατάσκευον χάος νέων ἐντυπώσεων,
καὶ εἰς ἄκρον τετραγαμῆτος ὑπῆρξεν ὁ ὕπνος αὐ-
τοῦ. Ὅτε μὲν ἐφάνταζετο ὅτι συμμετεῖχε μυριο-
νέκρων μαχῶν ἢ λαμπρῶν ἐπινικίων θριάμβων,
ἄλλοτε διέκρινε πρὸ αὐτοῦ κυλινομένης αἰμα-
τοφόρους κεφαλὰς, φερούσας ἀκόμη χρυσομάρ-
γαρα στέμματα, καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ἐσείρτα
εἰς τὴν θείαν ἐπεράστων Βασιλισσῶν, αἰτίνες ἦ-
νοιγον αὐτῷ τὰς ἀφροέσασ ἀγκάλας, φιληδόνως
προσνεύουσαι.

Θ'.

Τὴν ἐπομένην πρωίαν οἱ δύο φίλοι ἐξηγέρθη-
σαν οὐχ ἦττον ἐνωρίς, τοσοῦτον διεφλέγοντο
ὑπὸ τοῦ πόθου, ὅπως ἐπισκεφθῶσι τῆς πρωτευού-
σης τὰ θαύματα. Ὁ ξεναγὸς αὐτῶν Σπαθαρίος
ὠδήγησεν αὐτοὺς κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Αὐγου-
στεία, (1) τὴν περιστυλον πρὸ τῶν Ἀνακτόρων
πλατείαν, τὴν ἀριστερῶς ἔχουσιν τὸ Βουλευτή-
ριον καὶ ὑπὸ περιψύστων ἀγαλμάτων περικο-
σμουμένην. Ἀφοῦ δὲ ταύτην περιεργάσθησαν,
μετέβησαν εἰς τὸν Ἰππόδρομον, ὅπου ἐθαύμασαν

τὸ ὑπὸ 24 κίωνων βασταζόμενον βασιλικὸν Κά-
θισμα, τὴν σφενδόνην, τὴν τρικέφαλον τῶν Δελ-
φῶν στήλην, τὸν ἐπίχρυσον ἵππον καὶ τὸν Ἡρα-
κλέα τοῦ Λυσίππου, τὸν Καλυδώνιον κάπρον,
τὸν χαλκοῦν ἀετὸν διονυχίζοντα ὄφιν, τὴν νεά-
νιδα, ἧτις διὰ τῆς δεξιᾶς ἀνέχει ἐριππον στρα-
τιώτην, καὶ τοὺς ἀναριθμήτους ἄλλους ἀνδριάν-
τας θεῶν, ἡρώων, Βασιλέων, μεγιστάνων, φιλο-
σόφων καὶ ἠνιόχων. Ἀπελθόντες μετὰ τοῦτο εἰς
τὴν οἰκίαν διὰ τὸ ἀριστον, ἐπεσκεψθήσαν εἰτα
τὸν ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, τὸ περιβλεπτον
τοῦτο τοῦ Ἀνθεμίου καὶ Ἰσιδώρου καλλιτέχνη-
μα, τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους, ὅπου οἱ τάφοι τῶν
Βασιλέων, καὶ τὴν Παναγίαν τῶν Βλαχερνῶν,
ὅπου ἡ καλλίνικος καὶ ἀχειροποίητος εἰκὼν τῆς
πολιούχου Θεομήτορος.

Καὶ ταῦτα μὲν ἦσαν ἱκανὰ διὰ τὴν πρώτην
ἡμέραν, κατὰ δὲ τὰς ἐπομένους ὁ Ραγνάρος ἐ-
πέδειξεν αὐτοῖς τοὺς ἄλλους ναοὺς μετὰ τῶν
ἀμυθῆτων αὐτῶν θησαυρῶν, τὸ ἀρχαῖον Ἀνά-
κτορον, τὰς Βλαχέρνας, τὰ Βασιλῆα τοῦ Ἐλευ-
θερίου, τὰ τοῦ Βουκολέοντος, τὰ τῆς Ἱερείας ἐν
Χρυσουπόλει, καὶ τὴν Μαγνύραν, οὐδ' ἐλη-
σμόνησε μετὰ τοῦτο τὰ λοιπὰ τῆς πρωτευού-
σης Ἀνάκτορα καὶ παντοειδῆ κτίρια, ὧν μόνη
ἡ ἀπαριθμησις ὑπερβαίνει τὸ πλαίσιον τοῦ πα-
ρόντος ἱστορήματος· τελευταῖα δὲ διέτρεξαν
τὰ νεώρια, ἀπὸ ἐξόχως ἐθαύμασαν, καὶ τοὺς
στρατώνας, ἐν οἷς ἐβριθον εἰσέτι οἱ ἀγέρωχοι
τοῦ Βουλγαροκτόνου παλαίμαχοι.

Δύο παρῆλθον οὕτω ἐβδομάδες μετὰ ταχύ-
τητος καταπληκτικῆς, μέχρις οὗ τέλος ἀνέτει-
λεν ἡμέρα πολυτρόπως ἀξιοσημειώμευτος. Τοῦ
Σπαθαρίου, ἅμα τῇ ἀφίξει, ἀγγειλαντος εἰς
τ' Ἀνάκτορα τὴν παρουσίαν τοῦ Χαλφδάνου,
ἀδελφοῦ τοῦ Βασιλέως τῆς Νορβηγίας, καὶ
τὸν πόθον ὑφ' οὗ διεφλέγετο ὅπως εἰσαῖη τὸν
ἐπίσημον ξένον εἰς τὴν ἱεράν τοῦ Αυτοκράτορος
παραουσίαν, ἐνηργήθησαν πρὸς τοῦτο τὰ δέοντα·
ἐπικειμένης δὲ τῆς ὑποδοχῆς ἡ δαχῆς, ὡς ἐλέ-
γετο τότε, Προσβετῶν τοῦ Καλίου τῆς Ἰσπα-
νίας, διεμηνύθη τῷ Ραγνάρω δι' ἐνός τῶν
Παρακοιμωμένων τῆς βίβλης (θαλαμηπόλων)
ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Βασιλεὺς Ρωμα-
νὸς παρεῖχεν εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς δύο αὐτοῦ ξέ-
νους τὴν αἰτηθεῖσαν δεξιῶσιν.

Τὰ τῆς δεξιῶσεως ταύτης περιγράφομεν μετὰ
τινος λεπτομερείας, διατηροῦντες, κατὰ τὸ ἐρι-
κτόν, τὴν ἰδιόρρυθμον εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην
φρασεολογίαν, καθ' ὅσον παρέχει αὕτη εἰς ἄκρον
ἐνδιαφέρουσαν εἰκόνα τῆς κατὰ τὸν μεσαιῶνα
Ἑλληνικῆς Αὐλῆς, καὶ τῆς ἀμυθῆτου αὐτῆς
πολυτελείας.

(Ἐπεταὶ συνέχεια).

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ο ΛΥΚΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Τὴν ἐξῆς ἱστορίαν μας διηγήθη ὁ γηραιὸς
μαρκήσιος Δαρβίλ, περὶ τὸ τέλος τοῦ γεύματος
τῶν κυνηγῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βαρῶνου Ραβέλ.

Τὸ πρῶτ' εἶχον ἐκτοπίσει καὶ περιζώσει μίαν
ἐλαφον. Ὁ μαρκήσιος ἦτο ὁ μόνος ἐκ τῶν συν-
δαιτυμόνων ὅστις δὲν μετέσχε τῆς καταδιώ-
ξεως, διότι αὐτὸς οὐδέποτε ἐθήρευεν.

Καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος ἀπο-
κλειστικῶς ἐγένετο λόγος περὶ φόνου ζῶων. Καὶ
αὐταὶ αἱ γυναικες ἤρεσκοντο εἰς τὰς αἰματη-
ράς καὶ κάποτε ἀπιθάνους διηγήσεις, οἱ δὲ ἄν-
δρες διηγούμενοι ἀπειμούντο τὰς ἐπιθέσεις καὶ
τὰς μάχας τῶν θηρευτῶν κατὰ τῶν ζῶων, ἡ-
γειρον τοὺς βραχίονας, ἀφηγοῦντο μετὰ φωνῆς
βροντώδους.

Ὁ κύριος Δαρβίλ ἦτο εὐφραδῆς ἢ ἠμιλία του
εἶχε ποιήσιν ἢτο ἐμφαντικῆ κάπως, ἀλλὰ ἐκα-
μνε πολλὴν ἐντύπωσιν. Πολλὰκις πρέπει νὰ
εἶχεν ἐπαναλάβει αὐτὴν τὴν ἱστορίαν, διότι τὴν
ἐλεγε τροχάδην, χωρὶς νὰ διστάζῃ περὶ τὴν
ἐκλογὴν τῶν λέξεων, αἰτίνες ἦσαν πάντοτε ἐπι-
τυχῶς εἰκονικαί.

— Κύριοι, ἐγὼ ποτὲ δὲν ἐκυνήγησα, οὐδ' ὁ
πατὴρ μου, οὐδ' ὁ πάππος μου, οὐδ' ὁ πατὴρ τοῦ
πάππου μου. Ἀλλ' ὁ τελευταῖος αὐτὸς ἦτο υἱὸς
ἐνὸς ὅστις ἐκυνήγησε περισσότερον ἄφ' ὅλους σας.
Ἀπέθανεν εἰς τὰ 1764 καὶ θὰ σας εἶπω πῶς.

Ἐλέγετο Ἰωάννης, ἦτο ἐγγαμος καὶ πατὴρ
τοῦ τέκνου, τὸ ὅποιον ὑπῆρξε πρόπαππος μου,
ἐκτοικοῦσε δὲ μαζί με τὸν νεώτερον ἀδελφόν
τοῦ Φραγκίσκου Δαρβίλ εἰς τὸν πύργον μας, εἰς
τὴν Λωραίνην, μέσα εἰς τὸ δάσος.

Ὁ Φραγκίσκος Δαρβίλ ἔμεινεν ἀγαμος ἐπίτη-
δες, ἐπειδὴ ἠγάπα πολὺ τὸ κυνήγιον.

Ἐκυνηγοῦσαν καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ
ἔτους ἕως εἰς τὸ τέλος, χωρὶς ν' ἀναπαυθοῦν,
χωρὶς νὰ σταματήσουν, χωρὶς ν' κουρασθοῦν.
Τὸ κυνήγι μόνον ἀγαποῦσαν, δι' αὐτὸ καὶ μό-
νον ὠμίλου, διὰ τίποτε ἄλλο δὲν ἐνδιέφεροντο.

Μόνον αὐτὸ τὸ φοβερὸν καὶ ἀμείλικτον πάθος
εἶχαν. Αὐτὸ τοὺς ἐφλόγιζε, κατεῖχεν ὑλόκλη-
ρον τὴν ψυχὴν των καὶ δὲν ἄφρινε θέσιν δι' ἄλλο.

Εἶχον ἀπαγορεύσει νὰ τοὺς ἀπασχολοῦν δι'
ὅποιανδήποτε αἰτίαν ὅταν ἦσαν εἰς τὸ κυνήγι.
Ὁ πρόπαππος μου ἐγεννήθη ἐνῶ ὁ πατὴρ του
κατεδίωκε μίαν ἀλώπεικα καὶ ὁ Ἰωάννης Δαρ-
βίλ ὅταν τὸ ἔμαθε δὲν ἄφησε τὸ τρέξιμον, ἀλλὰ
εἶπε βλασφημῶν: «Τὸ διαβολόπαιδο!..... μὰ
δὲν ἐπερίμενε νὰ τελειώσωμεν!»

Ὁ ἀδελφός του Φραγκίσκος ἐφάνετο πλέον
ἐκδοτος ἀπὸ αὐτόν. Ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ

ἡλίου ἐσηκώετο καὶ ἐπήγαινε νὰ ἰδῇ τοὺς σκύ-
λους του, ἔπειτα τ' ἄλογά του, ἔπειτα ἐτρα-
βοῦσε εἰς τὰ πουλιὰ ὑλόγουρα ἀπὸ τὸν πύργον
ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ στιγμή νὰ ὑπάγῃ νὰ κυνηγήσῃ
κανένα ζῶον πλέον μεγάλον.

Τοὺς ἔλεγον εἰς τὰ περίχωρα «ὁ κύριος Μαρ-
κήσιος καὶ ὁ κύριος Δευτερότοκος» διότι οἱ εὐ-
γενεῖς τοῦ καιροῦ ἐκείνου δὲν ἦσαν ὡς τὸν
προστύχουσι σημερινούς, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ ἐγ-
καθηδύσουν εἰς τοὺς τίτλους ἱεραρχίαν διαδοχι-
κὴν, ἀφοῦ ὁ υἱὸς ἐνὸς μαρκησίου δὲν ἤμπορεῖ
νὰ εἶνε κόμης, οὔτε ὁ υἱὸς ἐνὸς ὑποκόμητος βα-
ρῶνος, ὅπως ὁ υἱὸς ἐνὸς στρατηγοῦ δὲν εἶνε συν-
ταγματάρχης ἐκ γενετῆς. Ἡ ἐλευσινὴ ὅμως μα-
ταχοδοξία τῶν ἡμερῶν μας ἐπωφελεῖται ἀπὸ
αὐτὴν τὴν διάταξιν.

Ἐπανερχομαι εἰς τοὺς προγόνους μου.

Ἦσαν καθὼς φαίνεται, αὐτοὶ καθ' ὑπερβο-
λὴν ὑψηλοὶ, ὀστεώδεις, τραχῆτοί, βίαιοι καὶ ῥω-
μαλέιοι. Ὁ νεώτερος, ὅστις ἦτο ὑψηλότερος ἀπὸ
τὸν πρῶτον εἶχε μίαν φωνὴν τὸσον δυνατὴν, ὥ-
στε, καθὼς ἔλεγεν ἡ φήμη διὰ τὴν ὑποίαν αὐ-
τὸς ὑπερηφανεύετο, ὅλα τὰ φύλλα τοῦ δάσους
ἐσειόντο ὅταν ἐφώναζεν.

Καὶ ὅταν ἀνέβαινον καὶ οἱ δύο εἰς τ' ἄλογα
των διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ κυνήγι, θὰ ἦτον ὡ-
ραῖον θέαμα νὰ βλέπῃ κανεὶς ἐκείνους τοὺς δύο
γίγαντας νὰ καθβαλικεύουν.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ χειμῶνος ἐκείνου τοῦ ἔ-
τους τοῦ 1764, τὸ ψῦχος ἦτο πολὺ δυνατόν
καὶ οἱ λύκοι ἀγρίευσαν φοβερά.

Ἐπετίθεντο κατὰ τῶν χωρικῶν οἱ ὅποιοι ἐ-
μεινον ἀργὰ τὴν νύκτα, ἐτριγύριζον πέριξ εἰς
τὰς κατωκίας καὶ ὠροῦντο ἀπὸ τὸ βράδυ ἕως
τὸ πρῶτ', ἠρᾶνίζον τοὺς σκύλους.

Μετ' ὀλίγον ἐκυκλοφόρησε φήμη ὅτι ἐνὰς λύ-
κος κολοσσαίου ἀναστήματος, μετ' ἐπίσημα ψα-
ρόν, σχεδὸν λευκόν, ὅστις εἶχε φάγει δύο παι-
διά, εἶχε κατασφίσει τὸν βραχίονα μίαν γυναι-
κὸς καὶ εἶχε πνίξει ὅλους τοὺς φύλακας σκύλους
τῶν περιχώρων, εἰσῆρχετο ἄφοβα εἰς τὰς αὐλὰς
καὶ ὠσφραίνετο εἰς τὰς θύρας· ὅλοι οἱ κάτοικοι
ἐβεβαίουν ὅτι εἶχον ἀκούσει τὴν πνοὴν του, ἡ
ὅποια ἔκαμνε νὰ τρίμη ἢ φλόξ τῶν φώτων. Πα-
νικὸς κατέλαβε τὴν ἐπαρχίαν· κανεὶς δὲν ἐτόλ-
μα νὰ ἐξέλθῃ μάλις ἐβράδυναζεν. Τὸ φάντασμα
τοῦ θηρίου ἐφάνετο περιπλανώμενον εἰς τὰ
σκότη.

Οἱ ἀδελφοὶ Δαρβίλ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἀ-
νεύρουν καὶ νὰ τὸν φονεύσουν καὶ προσεκάλεσαν
εἰς κυνηγετικὰς ἐκδρομὰς ὅλους τοὺς πέριξ δια-
κείμενους ἐπατρίδας.

Εἰς μάτην ὅμως ἐρευνοῦσαν εἰς ὅλα τὰ δά-
ση, ἐψάχναν εἰς ὅλους τοὺς θάμνους, ἀλλὰ πο-
τὲ δὲν τὸν εὗρισκον. Ἐφρόνεον ἄλλους λύκους
ἔχει ὅμως αὐτόν. Καὶ καθὲ νύκτα μετὰ τὸ κυ-

(1) Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῆς πλατείας τοῦ φόρου
(forum) πρὸ τῶν μεγάλων Βασιλείων, ἀλλ' ὑπῆργον καὶ
δύο Ἀνάκτορα ταύτην φέροντα τὴν ὀνομασίαν, ὧν τὸ ἐν ἐκα-
λεῖτο ἰδίως Αὐγουστεύς τῆς Δάφνης, διότι ἐν αὐτῷ ἐτελοῦντο
τῶν Αὐγουστων οἱ γάμοι.

νῆγι ὁ λύκος ὡς νὰ ἤθελε νὰ ἐκδικηθῆ, ἐπετίθετο κατὰ τινος διαβάτου ἢ ἔτρωγε κανένα ζῶον ἀπὸ τὴν μάνδραν, πάντοτε μακρὰν τοῦ μέρους, ὅπου τὸν ἀνεζήτουν.

Τέλος πάντων μίαν νύκτα εἰσῆλθεν εἰς τὸν σταῦλον τῶν χοίρων τοῦ πύργου τῶν Δαρβίλ καὶ ἔφαγε δύο ἀπὸ τοὺς πλέον θρεμμένους.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ὠργίσθησαν πολὺ καὶ ἐθεώρησαν τὴν ἐπίθεσιν αὐτῆν τοῦ θηρίου, ὡς ἐπίδειξιν, ὡς ὕβριν γενομένην ἀτομικῶς πρὸς αὐτοὺς, ὡς πρόκλησιν Ἐπῆραν μαζὶ τῶν τὰ σκυλιὰ τὰ πλέον συνειθισμένα εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ἐπιφόβων ζῶων καὶ ἤρχισαν τὸ κινήγι μανιωμένοι.

Ἀπὸ τὸ χάραγμα ἕως τὴν ὄραν ὅπου ὁ ἥλιος κατακόκκινος βασιλεύει ὀπίσω ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ γυμνά δένδρα, εἴβαν μέσα εἰς τὰ βουμάνια, ἀλλὰ τίποτε δὲν ἀπῆντησαν.

Τέλος πάντων καὶ οἱ δύο καταθυμωμένοι ἀπηλιπισμένοι ἐγύριζαν ἤσυχά ἐπάνω εἰς τ' ἄλογά των, διαβάκινοντες ἀπὸ ἑνα μονοπάτι ἀκανθῶδες καὶ ἠπόρου διακτὶ ὁ λύκος ἐπερίπαιζε τὴν ἐμπειρίαν των, κατεχόμενοι ἀπὸ μυστηριώδη τινὰ φόβον.

Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς ἔλεγε:

— Αὐτὸ τὸ ζῶον δὲν εἶνε ἀπὸ τὰ συνειθισμένα. Σοῦ φαίνεται ὅτι σκέπτεται ὡς ἀνθρώπος.

Καὶ ὁ νεώτερος ἀπῆντη:

— Πρέπει ἴσως νὰ εὐλογῆσῃ τὰς σφαίρας τοῦ τουφεκίου μας ὁ ἐξαδελφὸς μας ὁ ἐπίσκοπος ἢ νὰ παρακαλέσωμεν κανένα ἱερέα νὰ διαβάσῃ τὴν εὐχὴν ὅπου χρειάζεται.

Ἐπειτα ἐσιώπησεν.

Ὁ Ἰωάννης ἐπανέλαβε:

— Κύτταζε τὸν ἥλιον πῶς εἶνε κόκκινος! Κάτι δυστύχημα θὰ προξενήσῃ ἀπόψε ὁ μέγας λύκος.

Δὲν εἶχε τελειώσει τὸν λόγον τοῦ ὅπου τὸ ἄλογόν του ἀνεπήδησεν, τὸ δὲ ἄλογον τοῦ Φραγκίσκου ἤρχισε νὰ κλωτσοῖ. Εἰς μέγας θάμνος σκεπασμένος ἀπὸ ξηρὰ φύλλα ἀνοίχθη καὶ ἕνα ζῶον κολοσσικὸν ὑλόφαρον ἐπήδησε διὰ μίας καὶ ἐχώθη εἰς τὸ δάσος.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀφῆκαν ὑπόκωπον κραυγὴν χαρᾶς, ἐκλιναν πρὸς τὸν λαϊμὸν τῶν δυνατῶν ἄλογων των, καὶ ὤρμησαν εἰς τὰ ἐμπρός, παρακινούντες αὐτὰ εἰς τοιοῦτο τρέξιμον μὲ ὄλην τὴν δυνάμιν των, τὰ ἐβίασαν, τὰ παρέσυραν, τὰ ἐτρόμαξαν μὲ τὴν φωνήν, μὲ τὰ νεύματα, μὲ τοὺς πτερνιστῆρας, ὥστε οἱ δύο ἰσχυροὶ ἵππεῖς ἐφάνιντο ὅτι παρέσυραν τ' ἄλογά των ὑπὸ τὰ σκέλη των καὶ τὰ ἐσήκωναν ὡς νὰ ἐπετοῦσαν.

Ἐτρεχαν τοιοῦτοτρόπως μέσα εἰς τὰ πυκνὰ τοῦ δάσους, ἐπηδοῦσαν τὰ μεγάλα χανδάκια, ἀνέβαιναν εἰς τοὺς κρημνοὺς, ἐκατέβαινον εἰς

ταῖς ῥεμματικαῖς, καὶ ἐφουσοῦσαν δυνατὰ τὰς σάλπιγγας των διὰ νὰ προσκαλέσουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς σκύλους των.

Ἐξαφνὰ εἰς τὸ παράφορον ἐκείνο τρέξιμον ὁ πρόγονός μου ἐκτύπησε μὲ τὸ μέτωπον ἐπάνω εἰς ἕνα ὑπερμεγέθη κλάδον καὶ τὸ κρανίον του ἐθραύσθη ἔπεσε νεκρὸς κάτω, ἐνῶ τὸ ἄλογόν του τρομαγμένον ἐφευγε καὶ ἐγείνεν ἄφαντον ἐντὸς τοῦ σκότους, τὸ ὅποιον ἐξηπλώνετο ἤδη εἰς τὸ δάσος.

Ὁ νεώτερος Δαρβίλ ἐσταμάτησε διὰ μίας, ἐπήδησε κάτω, ἤρπασεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν ἀδελφόν του καὶ εἶδεν ὅτι ὁ ἐγκέφαλός του ἔτρεχε μαζὶ μὲ τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν πληγὴν.

Τότε ἐκάθησε πλησίον τοῦ σώματος, ἀκούθησεν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του τὴν ἐρυθρὰν καὶ παραμορφωμένην κεφαλὴν καὶ ἔμνε παρατηρῶν τὸ ἀκίνητον πρόσωπον τοῦ μεγαλειτέρου ἀδελφοῦ του. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν κατέλαβε φόβος, φόβος παράδοξος, τὸν ὅποιον δὲν εἶχεν αἰσθανθῆ ἄλλοτε, ὁ φόβος τοῦ σκότους, ὁ φόβος τῆς μοναξίας, ὁ φόβος τοῦ ἐρήμου δάσους καὶ τοῦ λύκου ἐκείνου τοῦ φανταστικοῦ, ὅστις ἐγένετο αἰτία πρὸ ὀλίγου τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ του, ὡς νὰ ἐξεδικεῖτο.

Τὰ σκότῃ ἐγίνοντο πυκνὰ καὶ τὰ δένδρα ἔτριζον ἀπὸ τὸ δριμύ ψῦχος. Ὁ Φραγκίσκος ἠγέρθη ἀνατριχιάζων, μὴ δυνάμενος νὰ μείνῃ πλέον ἐκεῖ, ἔτοιμος σχεδὸν νὰ λιποθυμήσῃ. Τίποτε δὲν ἤκούετο πλέον, οὔτε τῶν σκύλων αἰ κραυγαί, οὔτε ὁ ἦχος τῆς σάλπιγγος· τὰ πάντα εἰς τὸν σκοτεινὸν ὄριζοντα ἦσαν ἄφωνα· καὶ ἡ πένθημος ἐκείνη σιωπὴ τῆς παγερᾶς ἐσπέρας εἶχέ τι τὸ φοβερὸν καὶ ἀλλόκοτον.

Ἀνύψωσε διὰ τῶν γιγαντιαίων χειρῶν του τὸ μέγα σῶμα τοῦ Ἰωάννου καὶ τὸ ἐποθετήσεν πλαγίως ἐπάνω εἰς τὸ ἐρίπιον διὰ νὰ τὸ μετακομίσῃ εἰς τὸν πύργον. Ἐπειτα ἐξεκίνησε σιγὰ σιγὰ, μὲ τὸν νοῦν τεταραγμένον, ὡς νὰ ἦτο μεθυσμένος, καταδιωκόμενος ἀπὸ φρικτὰς καὶ ὑπερφυσικὰς ὀπτασίας.

Αἰφνιδίως ἀπὸ τὴν στενωπὸν τὴν σκοτεινὴν ἤδη ἔνεκα τῆς νυκτὸς διήλθε μεγάλοςχημὸν τι ζῶον. Ἦτον ὁ λύκος. Ἐκλονίσθη ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ ὁ κνηγός· ἤκουσε περὶ τοὺς νεφρούς του κρυερὰν αἰσθησιν ὡς νὰ ἐπιπτεν εἰς αὐτοὺς σταγὼν ὕδατος, καὶ ὡς μοναχὸς πειραζόμενος παρὰ τοῦ διαβόλου, ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, τρομάξας διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐπιστροφὴν τοῦ περιπλανωμένου θηρίου. Τὸ βλέμμα του ὅμως ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακιστήτου καὶ ἐμπροσθέν του ἐξηπλωμένου σώματος καὶ διὰ μίας πίπτων ἀπὸ τοῦ φόβου εἰς τὴν ὀργήν, ἐφρύαζεν ἀπὸ ἀσυλόγιστον θυμόν.

Ἐκέντησε τότε τὸ ἄλογόν του καὶ ὤρμησε κατὰ πιν τοῦ λύκου.

Τὸν περηκοῦθει μέσα εἰς τὰς φυτείας, εἰς τὰ σύνδενδρα μέρη, εἰς τὰς χαράδρας, διασχίζων τὸ δάσος, τὸ ὅποιον δὲν ἀνεγνώριζε πλέον, μὲ τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς τὴν λευκὴν ἐκείνην σκιά, πῆς ἐφευγε διὰ τοῦ σκότους, τοῦ ἠπλωμένου ἤδη ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ τὸ ἄλογόν του ἐπίσης ἐφάνετο ἐμφυχοῦμενον ἀπὸ ἀγνωστον δυνάμιν καὶ ζέσιν ἐκάλπαζε μὲ τὸν λαϊμὸν προτεταμένον, κατ' εὐθείαν τρέχον, προσκόπτον εἰς τὰ δένδρα, εἰς τοὺς βράχους, ἐνῶ ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ πόδες τοῦ νεκροῦ ἐταλαντεύοντο ἐπὶ τοῦ ἐριπίου. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἀπεσπῶντο ἀπὸ τοὺς βάρους τὸ μέτωπον ἐκτύπα ἐπάνω εἰς ὑπερμεγέθεις κορυφὰς καὶ τοὺς ἐρράντιζε μὲ αἷμα· οἱ πτερνιστῆρες ἀπέσπων κομμάτια φλοιῶν.

Αἰφνης τὸ θηρίον καὶ ὁ ἵππεὺς ἐξῆλθο ἀπὸ τὸ δάσος καὶ ὤρμησαν εἰς μίαν κοιλάδα, ἐνῶ ἡ σελήνη ἀνέτελλεν ἐπάνω ἀπὸ τὰ βουμάνια. Ἡ κοιλὰς ἦτο πετρώδης, κλεισμένη ἀπὸ μεγάλους βράχους χωρὶς καμμίαν διέξοδον. Ὁ λύκος ἀναχαιτισθεὶς ἐστράφη.

Ὁ Φραγκίσκος τότε ἀφῆκεν ὠρυγὴν χαρᾶς, τὴν ὅποιαν ἡ ἡχώ ἐπανέλαβεν ὡς βροντὴν παρατεταμένην καὶ ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ ἄλογόν του μὲ τὴν μεγάλην του μάχιραν εἰς τὴν χεῖρα.

Τὸ θηρίον μὲ τὰς τρίχας ὠρθωμένας, μὲ τὴν ῥαχὴν καμπύλην τὸν ἐπρόσμενον τὰ μάτια του ἤστραπτον ὡσάν ἀστέρια. Πρὶν ὅμως ἀρχίσῃ τὴν μάχην ὁ δυνατὸς κνηγὸς ἐσήκωσε τὸν ἀδελφόν του καὶ τὸν ἐκάθησεν εἰς ἕνα βράχον, ἐστήριξε μὲ πέτρας τὴν κεφαλὴν του, ἡ ὅποια ἦτο καταματωμένη καὶ ἀγνώριστος καὶ τοῦ εἶπε δυνατὰ εἰς τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ὠμίλει πρὸς κωφόν:

— Κύτταζε, Γιάννη, κύτταζε τώρα!

Καὶ ὤρμησε κατὰ τοῦ τερατώδους ζῶου. Τὸ σπιν δυνάμιν ἠσθάνετο, ὥστε ἠδύνατο ν' ἀναποδογυρίσῃ βουμόν, νὰ κατασυντρίψῃ πέτρας εἰς τὰς χεῖράς του. Τὸ θηρίον ἤθελε νὰ τὸν δαγκάσῃ, ἐπροσπάθει νὰ τοῦ σγίσῃ τὴν κοιλίαν, ἀλλ' αὐτὸς τὸ εἶχεν ἀρπάσει ἀπὸ τὸν λαϊμὸν χωρὶς καὶ νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ὄπλον του καὶ τὸ ἐπνιγε τὴν πνοήν του, ἢ τοὺς παλμούς του. Καὶ ἐγέλα παραρροῦς ἀπὸ τὴν χαρὰν του, σφίγγων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μὲ τὴν φοβεράν του δυνάμιν καὶ κρᾶζων μετὰ παράφρονος χαρᾶς:

— Κύτταζε, Γιάννη, κύτταζε!

Τὸ σῶμα τοῦ λύκου ἐγείνεν ἄτονον ἦτο νεκρὸς πλέον.

Τότε ὁ Φραγκίσκος ἤρπασεν αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὸ ἔρριψε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ μεγαλειτέρου τοῦ ἀδελφοῦ, ἐπανκλιμαβάνων μὲ φιλόστοργον ὕψος:

— Νά, νά, νά!.. νά, Γιαννάκη μου, νάτος!..

Ἐπειτα ἐφόρτωσεν εἰς τὸ ἄλογον τὰ δύο πτώ-

ματα, τὸ ἕνα ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο καὶ ἐξεκίνησε πάλιν.

Ἐφθασεν εἰς τὸν πύργον γελῶν καὶ κλαίων ταυτόχρονως ὅπως ὁ Γαργαντούος κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Πανταγρουέλ, φωνάζων θριαμβευτικῶς, χαίρων ὑπερβολικὰ διὰ τὸν φόνον τοῦ ζῶου καὶ ἀποσπῶν τὰς τρίχας τῶν γενείων του καὶ στενάζων ἐνῶ διηγείτο τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἐστερώτερα πολλάκις ὅταν ὠμίλει περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἔλεγε μὲ θαυμασμένα μάτια:

— Τοῦλάχιστον ἀν ἤθελε μὲ ἰδῆ ὁ καυμένος ὁ Γιάννης νὰ πνίξω τὸν λύκον, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἀπέθνησκεν εὐχαριστημένος.

Ἡ χῆρα τοῦ πρόγονου μου ἐνέπνευσεν εἰς τὸ ὄρφανόν τέκνον τῆς φρικτῆς διὰ τὸ κινήγιον, ἡ ὅποια μετεδόθη ἀπὸ πατέρα εἰς υἱὸν μέχρι ἐμοῦ.

Ὁ μαρκήσιος Δαρβίλ ἐσιώπησεν. Κάποιος ἠρώτησε τότε:

— Εἶνε βέβαια παραμῦθι αὐτὴ ἡ ἱστορία, αἱ;

Καὶ ὁ διηγούμενος ἀπῆντησε:

— Σὰς ἠρκίζομαι ὅτι εἶνε ἀληθὴς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος.

Τότε μίαν γυνὴ ἀπεφάνθη μὲ τὴν ἀσθενῆ καὶ γλυκεῖαν φωνὴν τῆς:

— Ἀδιάφορον πάντοτε εἶνε εὐμορφοῦν νὰ εἶχῃ τις τοιαῦτα πῆθη.

(Guy de Maupassant).

X.

ΣΤΑΜΑΤΑΚΗΣ ΛΕΣΦΑΚΙΑΝΟΣ

ΚΟΥΤΡΟΥΚΗΣ

Ἱστορικαὶ σημειώσεις.

Ὁ Σταματάκης ἔζη ἐν Εὐλογαϊδάρῃ τῆς Δωριδος ἡσυχῶς μέχρι τοῦ 1755. Πλὴν αἱ συγχυτικὰ πρὸς τοὺς Τούρκους διενέξεις τῶν ἀδελφῶν του δὲν τὸν ἄφησαν μέχρι τέλους. Ἀπόσπασμα τουρκικὸν διερχόμενον ἐκεῖθεν, δῆθεν πρὸς καταδίωξιν κλεπτῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν στάνην τοῦ Σταματάκη, ἔκαψε πολλὰ πρόβατα καὶ ἔδωσε τοὺς ποιμένας. Ὁ Σταματάκης μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Κωνσταντῆ καὶ Θεοδώρου ἐπλισθέντες ἐπρόφθασαν τοὺς Τούρκους καὶ συγκρουσθέντες μετ' αὐτῶν ἐφόνευσαν ἕνα καὶ ἠλευθέρωσαν τοὺς ποιμένας.

Διὰ τὸν φόνον τοῦ Τούρκου καὶ τὴν αὐθάδειαν αὐτῆν τῶν βαγιαδῶν ὅλοι οἱ εἰς τὰ περίεχωρῆτα Τούρκοι συνεταράχθησαν τὸ κατ' ἀρχὰς καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐκδικηθῶσι. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὁ Κωνσταντῆς Κουτρούκης μετέβη εἰς Βυτρινίτσαν δι' ἐργασίαν τινὰ. Ἡ Βυτρινίτσα ἐπὶ Τουρκοκρατίᾳ ἦτο ἡ δευτέρα μετὰ τὸ Λιδωρικὶ καὶ Μαλανθρίνον ἑδρὰ τῶν Τούρκων προκρίτων. Ὁ

σούμπασης του χωριού συναντήσας ήθελσε να άπειλήσει τον Κωνσταντή διά τόν φόνον του όμοφύλου του, πλὴν ούτος έν εξάψει εύρεθείς, έπυροδόλησε και έφόνευσε τόν σούμπασην.

Έκτοτε ήρχισεν άδιάκοπος πόλεμος μεταξύ τής οικογενείας τών Κουτρουκιάων και τών Τούρκων. Αρχηγός τής οικογενείας ήτο ο Σταματάκης όστις συγκαλέσας και άλλους εκ τών πέριξ συντρόφους, ότε μὲν ήσφαλίζετο έν τῷ ύψηλῷ και δυσπροσίτῳ χωρίῳ του ότε δέ περιέτρειχε τήν Δωρίδα, συμπλεκόμενος και καταφθειρών τά Τουρκικά άποσπάσματα. Είς πανήγυριν τινά του χωριού Βελενίκου εισήλθεν ο Σταματάκης μόλις δεκαπέντε άριθμῶν όπαδούς και έπιάσθη εις τόν χορόν. Αίφνης προέκυψε τών οικιῶν του χωριού τουρκικόν άποσπασμα πολυάριθμον, επί κεφαλῆς έχον τόν Τουρκαλβανόν Γετίμ βένη. Ο Σταματάκης δέν έταράχθη καθόλου εκ τής έμφανίσεως αὐτῶν πλὴν εξηκολούθησε τόν χορόν. Άλλ' ο Γετίμ κατατάραχθη άρχούντως διά τήν παρουσίαν τών κλεφτῶν τούς όποιους έν ῶ έστέλλετο να καταδιώξη άπέφυγεν όμως πάντοτε ήδη ήρχισεν εκει να καλῆ και τούς άλλους τούρκους και να συσκέπτηται μετ' αὐτῶν περι του πρακτείου, ότε ο Σταματάκης παραιτήσας τόν χορόν, σύρει τό γιαταγράνι, θέτει αὐτό εις τούς όδόντας και διερχεται άτάραχος πλησίον τών τούρκων, προστανίζων αὐτούς εις τούς όφθαλμούς. Οί τούρκοι οὐδ' έταράχθησαν καν τής θέσεως των οὐδ' έσκέφθησαν να καταδιώξωσιν ή ν' άπαντήσωσιν εις τας τασας ύβρεις τας όποιας εξετέβευε κατ' αὐτῶν.

Ούτοι μικρόν κατὰ μικρόν ή φήμη του καπετάν Σταματάκη μετεδόθη και εκτός τής Δωρίδος και πολλά παλληκάρια συνέρρεον να ταχθῶσιν υπ' αὐτόν. Ο άριθμός των όπαδῶν του έφθασε μέχρι των εκατόν πενήντα, με τούς όποιους ήδη περιέτρειχε όλην τήν Ρουμέλην, συναντώμενος μετ' άλλων καπετανείων και διαφόρους συγκροτῶν συμπλοκάς.

Πλὴν των δύο άδελφῶν του, του εξαδέλφου του Μόσχου Μαραζώτη, καταγομένου εκ του άπέναντι τής Ευλογιαιδάρας χωριού Μαραζῆ ήκολούθουν τόν Σταματάκη και οί δύο διάσημοι κλέφται, τούς όποιους άπηθανάτισεν ή δημόδης Μούσα, ο Κίτσος Λιάρης και ο Χρήστος Μιλιώνης. Και οί δύο ούτοι κατήγοντο από τής Ευλογιαιδάρας και ήσαν επ' άδελφῆ άνειφοί του Σταματάκη. Πλὴν αίφνης ο Μιλιώνης ήλθεν εις διενέξεις δι' έλαχίστην άφορμήν με τόν θεϊόν του Σταματάκη και άπεχωρίσθη του ταιφά με είκοσιπέντε άλλους όπαδούς. Ο Σταματάκης έμεινε με τούς λοιπούς περιτρέχων τά χωρία τής Άκαρνανίας.

Μίαν νύκτα σκοτεινήν και βροχεράν ο Σταματάκης εύρίσκειτο εις τά πέριξ τής Ζάλιανης ότε

τουρκικόν άποσπασμα εκ διακοσίων και πλέον τζοχαντζαρέων πλανώμενον εις τά μέρη εκείνα, επέπεσεν αίφνης κατ' αὐτῶν. Οί κλέφται εξηγήθησαν, έδραξαν εύθως τά όπλα των και άντετάχθησαν έπιτυχῶς κατὰ των έχθρῶν τρέψαντες αὐτούς εις φυγήν. Έφρονεύθησαν όμως κατὰ τήν συμπλοκήν ταύτην όκτώ εκ των κλεφτῶν και έπληγῶθη βαρέως ο Κίτσος Λιάρης. Τόν Κίτσον εκείθεν μετεβίβασαν εις Λευκάδα προς νοσηλείαν μετὰ ένα όμως μήνα άπέθανεν ούτος έν τῇ νήσῳ εκ των πληγῶν. Τήν συμπλοκήν ταύτην και τόν τραυματισμόν του Κίτσου μνημονεύει τό ακόλουθον τραγοῦδι :

Του Κίτσου ή μάνα 'μάλωνε πέρ' από τό ποτάμι,
λιθοβολάει τόν ποταμο και τότε φοβερίζει.
— Ποτάμι για λιγότεψε, ποτάμι κίμε πόρο,
θέ να περάσ' άντίπερα πέρα τό Σακαρέτσι
να πάω κατ' τά Σαρδινιανα που 'ν' οί 'Αρκουμαναίσι,
όπ' είν' οί κλέφτες οί πολλοί κι' ο καπετάν Σταμάτης
να μάθω για τόν Κίτσο μου π' άλλον υγιό δέν έχω.
μου είπανε πως βαρέθηκε και 'ς τό γιατρό τόν πάνε,
τόν πάνε μέσα 'ς τήν Φραγκιά μέσα 'ς τά Φραγκονήσια
ώστε να πάρ' ή άνοιξι και να λαλήσ' ο κοῦκος,
ν' άνοιξ' ο γαῦρος και ή δέξ' να σκιάσουν τά λημέρια
για νάβγουν 'ς τής ψηλαίς κορφές και τής κρυές βρυσούλες
να μάσουν τά κλεφτόπουλα και τούς παληούς συντρόφους
να πέσουν μέσ' τά Τρίκκαλα, Καρδίτσα και τό Βάλο,
να πάρουν σκιάδους μπέηδες κι' όλο καλούς αγάδες,
να πάρουν και τήν Ξαγορά όσο κι' αν ήθελέσουν.

Ο Χρήστος Μιλιώνης άποχωρισθείς του θεϊου του Σταματάκη ύψωσεν ήδη ιδιικήν του σημαίαν. Οί είκοσιπέντε άποχωρισθέντες μετ' αὐτοῦ όπαδοί και ο Μελαχρογιάννης εκ του χωριού Στύλια τής Δωρίδος, άν είχε διορίσει πρωτοπαλληκάρόν του, τόν έλάτρευον και υπήκουον προθύμως. Άλλά και ο Μιλιώνης έλάτρευε τούς όπαδούς του. Άποδείξεις τούτου είνε ή εξής : Ο Μιλιώνης μετὰ τήν άποχώρησιν από του σώματος του Σταματάκη συνεπλάκη άνωθι του Λιδωρικίου προς τόν Δερβέναχα του τόπου, έχοντα μετ' αὐτοῦ πλέον των εξήκοντα όπαδῶν. Μετὰ πεισματώδη άγώνα, διακρίσαντα πλέον των τριῶν ὠρῶν διεχωρίσθησαν έπιβούσης τής νυκτός του Μιλιώνη έφρονεύθησαν δύο όπαδοί και έπληγῶθη βαρέως ο Μελαχρογιάννης. Τούτον διά νυκτός διεταξεν ο Μιλιώνης και μετέφερον εις τό χωρίον Στρούμη, ὠραν μόλις άπέχον εκείθεν, συστήσας εις τούς κατοίκους τήν νοσηλείαν και μυστικότητα από τούς τούρκους. Πλὴν οί χωρικοί είτε φοβούμενοι είτε αναγκασθέντες παρέδωσαν τόν Μελαχρογιάννην εις τόν Δερβέναχον όστις τόν έφόνευσεν. Ο Μιλιώνης περιτρέχων εκει προς φύλαξιν του φίλου και συναγωνιστοῦ του έμαθε τά διατρέξαντα και εισελθῶν διά νυκτός έκαυσε παντελῶς τό χωρίον και πολλούς των κατοικῶν έκακοποίησε.

Μετὰ τούτο ο Μιλιώνης, μετέβη προς τά μέρη του Βάλτου, είτα δέ έπέρασε προς τήν Κα-

τερίναν. Τότε ήρχισε να ήγειρη αξιώσεις περι του άρματωλικίου του τόπου. Περι δέ των άπαιτήσεων και των πράξεων του Μιλιώνη κατὰ τά μέρη εκείνα μαρτυρεί τό ακόλουθον αὐτοῦ τραγοῦδι, τό όποϊον όμως ὅλως διαφέρει του εις πολλές συλλογὰς δημοσιευθέντος ήδη :

Με γέλασεν ή χαραυγή αυγερινός κ' ή ποῦλια
κ' έβγήκ' άπάνου 'ς τής κορφές και 'ς τά 'ψηλά Βαρδούσια
και τά θουνά χιονίζανε κορφές γιομάτες χιόνι
στέκομαι τά περακαλώ πολύ δίεξα τούς κίνω
— Βουνά μου μη χιονίζετε και λιώσετε τά χιόνια,
θέ να περάσ' άντίπερα πέρα τόν 'Αλασσῶνα
να μάθω για τό γιόκα μου τό Χρήστο τό Μιλιώνη
μου είπανε πως έχώρισε άπ' τόν καπταν Σταμάτη
και πέρα δίπλαν έκαμε πέρα τήν Κατσίνα
κ' επήρε σκιάδο 'να κατῆ και δύο καλούς αγάδες
πήρεν ιμπέδες τό φλωρί τής ντούπιες και τής λίρας,
γοραῦσι τό μουρασελέ 'ς οῦλα τά βιλαιτία.
Κι' ο μουσελίμης τούγραφε γραφή χερσί του στέλνει
Να 'ρθῆς Χρήστό μου γλήγορα, νάρθῆς να προσκυνήσης
να πάρῃ τό μουρασελέ να κυνηγάς τούς κλέφτες.
Κι' ο Χρήστος δέν πιστεύεται τούρκους να προσκυνήση
μόν' πάει πέρα 'ς τόν 'Ελυμπο 'ς τό θεϊό του τό Σταμάτη.
Σάν 'πήγαν κι' άνταμώσανε με τούς παληούς συντρόφους
κουνθέντιασαν τό μυστικό κ' έβαλαν τό τερτίπι
κ' έκαμαν τόν κατηφορο κ' έπιάσαν τήν Ταράτσα,
στέλνουνε 'ς τόν Κιαμίλμπεη και σ' ὄλους τούς αγάδες:
'για στείλτε μας πολύ ψωμί μπαρούτες και τσαρούχια
γιατι σῆς καιῶ τά χωριά σῆς κόβω τούς βαγιάδες.'
Στέλνουν άμάξα τό ψωμί μπαρούτες και τσαρούχια
κ' έβγήκε κι' ο Κιαμίλμπεη με ὄλους τούς αγάδες.
Σάν ή χαρές όπόγειναν εκείνες τής ήμέραις !....

Έν τούτοις ο Σταματάκης μετὰ τήν έν Ζάλιανην συμπλοκήν, μετέβη εις τά μέρη του Καρπενησιου. Νύκτα τινά σεληνοφεγγῆ έστάθμευσε μετὰ των όπαδῶν του εις Τατάρναν και άφου έστειλε πολλούς τούτων εις τά πέριξ χωρία προς έπίσκεψιν των οικογενειῶν των, έμεινεν ούτος μετ' ὀλίγων άλλων και έκοιμήθη θέσας ως σκοπόν τόν εξαδελφόν του Μόσχον. Πλὴν ούτος άπεκοιμήθη εκει τό δε τουρκικόν άποσπασμα, όπερ από ήμερῶν παρηκολούθει τούς κλέφτας εκ των ὄπισθεν, επέπεσεν αίφνης κατ' αὐτῶν και πολλούς έφόνευσε. Διεδόθη μάλιστα ανά τήν Δωρίδα ότι συνέλαβον οί τούρκοι ζῶντα τόν Σταματάκη και εκ τής διαδόσεως ταύτης έποικήθη και τό τραγοῦδι :

Πως σούρθε πως σου γένηκε, καυμένο Σταματάκη,
και σε πιασάνε ζωντανόν 'ς τό έρρο τό λημέρι,
τό Μόσκο τί τόν ήθελες τόν έπερνεσ μαζί σου ;
— Τόν είχα πρώτον ξάδεργο και πρωτοπαλληκάρι
και τόν άνακμιστεύθηκα τό έρρο καρασούλι
κι' αὐτός άποκοιμήθηκε ψηλά 'ς τό καρασούλι
κ' ή παγανιά με πλάκωσε και τούρκοι και ρωμαίοι.

Ο Σταματάκης μετὰ τήν άτυχή αὐτήν συμπλοκήν έπίστρεψεν εις Ευλογιαιδάραν διατρίψας εκει τρεις μήνας. Μετὰ ταῦτα παρεσκευάσθη καλῶς και συλλέξας νέους όπαδούς έπορεύθη προς συνάντησιν του 'Ανδρίτσου, άκμάζοντος τότε εις πολέμους και θριάμβους καθ' όλην τήν Λεβα-

δειαν. Οί δύο αρχηγοί διήλθον ήδη τήν Δωρίδα, τήν Άκαρνανίαν, τόν Βάλτον, συναντώμενοι εις τήν πορείαν των και με άλλους αρχικλέφτας και κατέληξαν ὄλοι εις 'Ολυμπον. Εκει τότε έσπευσε και συνηνώθη μετ' αὐτῶν και ο Μιλιώνης και ως μνημονεύει τό τραγοῦδι έπορεύθησαν εις Ταράτσαν. Λέγεται δε οὔτω τοποθεσία τις πλησίον τής Λαμίας όπου ήδρευεν ο Κιαμίλμπεης.

Μετὰ τήν άρκετήν αὐτήν φορολογίαν των αγάδων τής Λαμίας οί κλέφται κατήλθον εις Δωρίδα πάλιν και συνεπλάκησαν προς πολλούς εκ Ναυπάκτου τουρκαλβανούς εις του Σουλ τό Ζευγάρι. Τό μέρος τούτο κείται τρεις ὠρας μακράν τής Ευλογιαιδάρας πλησίον του Μόρνου και ήτο κτήμα τούρκου τινός προκρίτου Σουλ καλουμένου με πύργον ὄχυρόν. Οί κλέφται άφου επάλαισαν επί πολύ ήναγκάσθησαν να καταφύγωσιν εις τόν πύργον. Οί τουρκαλβανοί επί δύο ήμερονύκτια έμειναν πολλές έφοδούς έπιχειρούντες κατὰ του πύργου και πάντοτε άποκρουόμενοι. Οί κλέφται όμως μη έχοντας πολυμερόδια και νερόν ήναγκάσθησαν να περάσωσι ζιφήρεις μέσα από τούς έχθρους και διευθύνθησαν προς τήν Ναύπακτον. Εκείθεν δε εύρόντες πλοῖα έπεραιώθησαν εις τήν πελοποννησιακήν παραλίαν.

Ητο ή εποχή των θαλασσιῶν θριάμβων του Αζμπρου Κατσῶνη και ο διάσημος καταδρομεύς προσαράξας εις Ταινάρων εκάλεσε τόν 'Ανδρίτσον εις έπικουρίαν και σύμπραξιν δι' εθνικόν πλέον άγώνα. Ο Σταματάκης ήκολούθησε τόν 'Ανδρίτσον εις τήν διαβόητον διά τά άρματωλικά χρονικά καθοδον και τήν άνοδον αὐτοῦ. Ένω ακόμη εύρίσκοντο εις Κερπινήν κλέφτης Μανιάτης, ίσως όπαδός του συγχρόνου κλέφτου Ζαχαριά, άπήγαγεν εις 'Ασφάκκων τήν θυγατέρα του προύχοντος τής Κερπινῆς. Ο προύχων παρεπονέθη εις τούς κλέφτας ο δε Σταματάκης σπεύσας μετὰ τριῶν όπαδῶν, εκλείσεν εις τόν πύργον του τόν Μανιάτην και μετὰ αντίστασιν πολλήν ήδυνήθη τέλος να φρονέσῃ αὐτόν και να επαναφέρῃ τήν κόρην εις τόν πατέρα της. Έκ του γεγονότος τούτου προστετήθη εις αὐτόν υπό των παλληκαριῶν του και τό όνομα 'Ασφακιανός, με τό όποϊον είνε γνωστός ήδη.

Άλλ' ο Σταματάκης δέν ήκολούθησεν εις τό εξής τήν τύχην του 'Ανδρίτσου. Έπειδή όμως δέν ήδύνατο να ζήσῃ πλέον εις τήν πατρίδα του ενεκεν τής έχθροπαθείας των τούρκων, κατέφυγε μετὰ των δύο άδελφῶν του, του Χρήστου Μιλιώνη και πέντε άλλων όπαδῶν εις Ρωσσίαν.

Έν τῇ Μεσημβρινῇ Ρωσσίᾳ υπήρχε τότε τό Μπακλαβικόν τάγμα, συγκροτούμενον εξ ελληνῶν όσοι είχαν καταφύγει μετὰ των οικογενειῶν των εκει, υπό τόν Στέφανον Μαυρομυχάλη, φεύγοντες τήν εκδικησιν των τούρκων μετὰ

τὴν ἀτυχῆ ἐπανάστασιν τοῦ Ὀρλώφ. Τὸ τάγμα τοῦτο διηρημένον εἰς ὀκτὼ λόγους, φέροντας ὀνόματα διαφόρων πόλεων καὶ ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ὡς ὕπλισμόν τὴν λόγχην, τὸ πυροβόλον καὶ τὴν σπάθην, ὁ δὲ ἱματισμὸς των ἔφερεν ἐναλλάξ τὰ χρώματα τοῦ πρασίνου καὶ ἐρυθροῦ.

Ἐκεῖ κατέταξεν ἡ Ῥωσικὴ κυβέρνησις τὸν Σταματάκη καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του. Κατὰ τὰ 1806, ὅτε ἤμαζεν ὁ Ῥωσσοτουρκικὸς πόλεμος, τὸ Μπακλαβικὸν τάγμα ἔλαβε μέρος ἐνεργῶν, τὸ ἡμισυ ἐν τῷ Ποντικῷ στόλῳ τῆς Ῥωσίας, καὶ τὸ ἄλλο ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ρεβελιώτην, κατὰ τῶν Τατάρων στασιαστῶν. Ὁ Σταματάκης μετὰ τῶν συγγενῶν του προσελήφθη ἐν τῷ στόλῳ καὶ εἰς πεισματώδη πλησίον τῆς Ταυρικῆς ναυμαχίας ἐφρονεῖτο ὁ Χρῆστος Μιλίωνης. Ἡ ἱστορία καὶ τὸ ἕτερον τραγοῦδι τοῦ Μιλίωνη ἀναφέρουσιν αὐτὸν φρονεῦντα ὑπὸ τοῦ φίλου του Σουλεϊμάνη ἐν τῇ μονομαχίᾳ ἐκείνῃ. Πλὴν ἐν Δωριδίᾳ ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα ὅτι οὗτος ἐφρονεῖτο πολέμων ἐν Ῥωσίᾳ· καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνεψιοὶ τοῦ Σταματάκη ἀναφέρουσι τοῦτο ῥητῶς, μὴ δεχόμενοι καθόλου οὐδὲ γνωρίζοντες τὴν ὑπὸ τοῦ Σουλεϊμάνη δολοφονίαν του.

Ὁ Σταματάκης μετὰ τριετῆ ἐν τῷ Μπακλαβικῷ τάγματι ὑπηρεσίαν ἐπέστρεψεν εἰς Ξυλογαϊδάρακ, ὅπου ἤμνηστεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ἔχων ἰσχυροὺς συγγενεῖς ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἔμενον ἀνευχλῆτος. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, ἀν καὶ ἦτο ὑπέργηρος, παρευρέθη εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Μακλανδρίνου. Ὁ Σταματάκης ἠτύχησε νὰ ἴδῃ τὴν ἀπολευθέρωσιν τῆς πατρίδος του καὶ ἀπέθανε τῷ 1835 ἐτῶν 110.

Ὁ καπετὰν Σταματάκης ἦτο μετρίου ἀναστήματος, στεγνός, καστανόμαλλος, μὲ μικρὰν κεφαλήν, ὀφθαλμοὺς γαλανοὺς, μύστακα παχύτατον καὶ μακρὸν ὥστε νὰ τὸν δέη ὀπισθεν κατὰ τὸ ἰνὸν ποτὲ δὲν ἔπνευεν· ἦτο πολὺ ταχύπους ἔφερε χαιμῶνα καλοκαίρι τὴν καπόταν του· οὐδέποτε δὲ ἐκρέμα ἐπ' αὐτοῦ ἀσήμια ὡς ἄλλοι ἀρματωλοὶ. Διετήρησε τὸ ὄξύ βλέμμα καὶ τὴν εὐθυβολίαν του μέχρι τέλους. Τὸ ὄπλον του ἦτο μακρὸν καρυοφύλλι τὸ ὑποῖον ὀνόμαζε καπότα.

Ταῦτα ἐγράφθησαν ἐξ ἀφηγήσεων τῶν ἐκ Ξυλογαϊδάρας γερόντων Γ. Κουτρούκη καὶ Ἀθ. Γκόλφη καὶ τοῦ ἐκ Πλάσσης Γέρου Κοτρώτσου.

ΑΝΑΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Ἡ ἐπιθυμία τῆς εὐτυχίας φαρμακεύει τὴν ἀπόλαυσιν.

*

Ἐπάρχουσι συγχωρηθεῖς, αἵτινες καθιστῶσι τὸν συγχωροῦντα ὑποδεέστερον τοῦ συγχωρουμένου.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Τὴν 9 Ἰανουαρίου ἐγένετο ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἡ πρώτη θανατικὴ ἐκτέλεσις δι' ἠλεκτρισμοῦ. Ὁ θανατωθεὶς ἐκαλεῖτο Ράιτζ.

— Πρόσδος τοῦ τύπου: Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Παρισίοις βουλευτικὴν ἐκλογὴν, καθ' ἣν ἐξελέχθη ὁ στρατηγὸς Βουλανζέ, ἡ ἐφημερίδα *Matin* κατὰ τὴν ὥραν τῆς διαλογῆς ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν ταχίστην περισυλλογὴν τῶν ἀποτελεσμάτων εἶχε θέσῃ εἰς ἐνέργειαν 250 εἰδικούς *ρέπορτερ*, ὧν οἱ 220 ἐπαχούντο καὶ οἱ 30 ἔβαινον ἐπὶ ποδηλάτων (*vélocipèdes*).

— Ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς τῆς γερμανικῆς πόλεως Αὐγούστης ἀπετερώθη.

— Ἡ πριγκίπισσα Λουίζα θυγάτηρ τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας φιλοστεγνεῖ ὅπως δωρήσῃ εἰς τὴν μητέρα αὐτῆς ἀγαλμα εἰκονίζον τὴν χαριτόβρυτον ἀνασσαν ἐν τῇ στάσει, ἐν ἣ ἐδέχθη κατὰ τινα πρῶταν τοῦ Ἰουνίου 1837 παρὰ τὴν ἰδίαν κλίνην τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἀγγέλλον αὐτῇ ὅτι ἀνεκκρόσαστο Βασιλίσσα τῆς Ἀγγλίας. Ἡ Βικτωρία ἐν τῷ ἀγάλματι παρίσταται φέρουσα νυκτερινὸν κάλυμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

— Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγρίων θηρίων τόσον ἠδῆσθη ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῇ νήσῳ Ἰάβα, ὥστε ἤρχισαν νὰ ἐρημοῦνται χωρία ὀλοκλήρα, τρεπομένων εἰς φυγὴν τῶν κατοίκων. Ἐπὶ τούτῳ ἡ Ὀλλανδικὴ κυβέρνησις ἔταξεν ἀμοιβὴν 400 φράγκων εἰς πάντα φονέα τίγρεως.

— Κατ' ἀσφαλεῖς στατιστικὰς σημειώσεις ἡ ἀξία τῶν διαφόρων ὀρυκτῶν ἀτίνα ἐξήχθησαν ἐκ τῶν ὀρυκτῶν τῆς Μ. Βρετανίας καὶ τῆς Ἰρλανδίας κατὰ τὸ ἔτος 1887, ἀνῆλθεν εἰς 55,326,164 λίρας στερλίνας.

— Τὸν ἀμαθῆ ὄχλον τῆς Γλασκώδης συγκινεῖ ἀπὸ τινος ἢ διὰ τῆς ὅτι νέος ἰσραὺς ὀνόματι Λάρκιν θεραπεύει τοὺς πάσχοντας ἐπιθέτων τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτῶν καὶ προσευχόμενος. Πλείστοι χωλοὶ, τυφλοὶ, ἐκ χρονίων νόσων πάσχοντες, ὁμολογοῦσιν ὅτι ἐθεραπεύθησαν ὑπὸ τοῦ νέου τούτου θαυματουργοῦ ἀγίου.

— Ὁ Γλάδστον ὠκοδόμησε πλησίον τῆς ἐπαύσεως αὐτοῦ κάμινον μεγάλην πρὸς τὸν εἰδικὸν σκοπὸν τῆς ἐν αὐτῇ ἀποτερώσεως τῶν ἐπιστολῶν, ὅσας ἔχει λάβῃ σχετιζόμενας πρὸς τὴν πολιτικὴν, ὑπολογίζει δὲ ταύτας εἰς 60 χιλιάδας.

— Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Παρισίοις βουλευτικὴν ἐκλογὴν ἐτοιχοκλήθησαν ὑπὲρ τῶν δύο ὑποψηφίων 1,385,000 προγράμματα διὰ τὴν τοιχοκλήθησιν τῶν ὁσίων ἐπληρώθησαν 8,000 ἡμερομίσθια.

— Ἐν Λονδίνῳ ἰδρύεται ἄστυον τῶν ἀδεσπῶτων κυνῶν. Πρὸς τοῦτο συνελήθησαν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν 225 λίραι στερλίναι.

— Ἐκτίθεται εἰς θέαν ἐν Κοπεγχάγῃ μεγάλη φάλαινα ἀγρευθεῖσα ἐσχάτως παρὰ τὴν Φιονιαν νῆσον. Τὸ θαλάσσιον τοῦτο τέρας ἔχει μῆκος 22 μέτρων καὶ βάρος 35,000 χιλιogramμων. Καὶ τὸ μὲν λίπος καὶ τὸ ἐκ ταύτης ἐξαχθησόμενον ἔλαιον θὰ πωληθῶσι, ὁ δὲ σκελετὸς θὰ φυλαχθῇ ἐν τῷ ζωολογικῷ μουσεῖῳ τῆς δανικῆς πρωτεύουσας.

— Εἰς συμβαλὴν ὄπλων ἐσχάτως γενομένην ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν πανήγυριν ἐταιρείας φυλόπλων παρέστη καὶ ἔλαβε μέρος καὶ μιὰ γυνὴ κόρη διδασκάλου ξιφασκίας. Ἡ γυνὴ αὕτη καλεῖται Τριγγύ-Γαβριήλ καὶ εἶνε εὐμορφωτάτη τὴν ὄψιν, χαρίεσσα δ' ἄμα καὶ ἀρρενωπὴ τὸ παράστημα. Ἐνδεδυμένη κοντὸν φόρεμα ἐκ θαλασσοῦρου βελούδου ἐσταύρου τὸ ξίφος μετὰ ξιφομάχου πρώτης δυνάμεως. Μετὰ τῆς δὲ τέχνης ἐχειρίσθη τὸ ὄπλον, ὥστε ὁ δεινὸς διαξίφιστής, ἀφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν ἐπιτυχῶς ἠμύνθη. ἔλαβε τέλος δεξιώτατον ξι-

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΡΩΤΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ

Ὁ Κάρολος Μιλλόκερ εἶνε συνθέτης μιλοδραματικῶν δημοτικώτατος ἀνά τὴν Αὐστρίαν πᾶσαν καὶ τὴν Γερμανίαν, τὸ δὲ ἀριστον τῶν ἔργων αὐτοῦ ὁ *Πτωχὸς Σπουδαστῆς* μεταφρασθὲν ἐσχάτως γαλλιστὶ παρεστάθη μετ' ἐπιτυχίας ἐν τινι παρισινῷ θεάτρῳ. Ἐπὶ τῇ παραστάσει ταύτῃ αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἀναγράφουσι τὸ ἐξῆς δραματικὸν ἐπεισόδιον ἀναφερόμενον εἰς τὸν Βιενναῖον μουσοργόν.

Ἄγνωστον εἰς ποίαν τάξιν ἀνήκεν ἐκείνη, ἥτις γοητευθεῖσα ἐκ τῆς μουσικῆς εὐφυίας τοῦ Μιλλόκερ ἠγάπησεν αὐτόν· ἦτο κυρία ὑψηλῆς περιωπῆς ἢ κόρη τοῦ λαοῦ; δὲν ἐξηκριβώθη· τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ ἔρωσ αὐτῆς ὑπῆρξεν ἀληθῆς, ὡς ἀπέδειξεν ἡ ἀπαγλωσμένη πρᾶξις εἰς τὴν προέβη. Ὁ καλλιτέχνης ὅμως ἀρρωστωμένος εἰς τὴν τέχνην του, φύσει δ' ἄλλως δειλὸς καὶ ἀπειρος, οὐδεμίαν παρέσχε προσοχὴν εἰς τὰς ἐρωτικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀγνώστου κυρίας. Λαμβάνων ἐκαστοτε ἐπιστολὰς πλήρεις πάθους παρ' αὐτῆς, ἀνεγίνωσκεν ἀδιαφόρως τὸ περιεχόμενον καὶ τὰς ἐρριπτεν εἰς τὸ κλάθιον τῶν ἀχρηστων χαρτιῶν. Ἐν τούτοις αἱ ἐπιστολαὶ καθίσταντο ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ περιπαθέστεραι καὶ ἡ γράφουσα κατ' ἐπανάληψιν ἔλεγε πρὸς τὸν ἀπλαγχον μουσικόν ὅτι αὐτὸν θὰ βάρυνῃ ἡ εὐθύνη ἂν συμβῇ κακὸν τι ὡς ἐκ τῆς ἐπιμένου σιωπῆς του. Ἄλλ' εἰς τὸ κοινώτατον τοῦτο σχῆμα τῆς ἐρωτικῆς ῥητορείας ὁ Μιλλόκερ οὐδεμίαν ἔδωκε προσοχὴν. Τέλος ἤλθε καὶ μικρὰ τις ἐπιστολὴ λέγουσα ῥητῶς ὅτι ἀνέπειρος μὴ ἀνταποκρινόμενος εἰς τὸν ἔρωτα, ὃν ἄκων ἐνέπνευσε, τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἢ παράστασις τοῦ Πτωχοῦ Σπουδαστοῦ θὰ διαταραχθῇ ἐν τῷ θεάτρῳ ὑπὸ τραγικοῦ συμβάντος. Ὁ Μιλλόκερ ἐξοργισθεὶς ἀπέριψε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀπεφάσισε πλέον νὰ μὴ ἀνοίξῃ ἄλλην ἐν τῷ μέλλοντι φέρουσαν τὸν γνωστὸν χαρακτῆρα ἐπὶ τοῦ φακέλου.

Μετέβη τὴν ἐσπέραν εἰς τὸ θέατρον καὶ διηύθυνε τὴν ὀρχήστραν αὐτοπροσώπως, λησμονήσας πλέον ἐντελῶς τὰ τῆς ἐπιστολῆς. Αἶφνης, καθ' ἣν στιγμήν ἐφάλλετο ἡ διωδία: Πεθαίνω ἀπ' τὴν ἀγάπην! πυροβολισμὸς ἠκούσθη ἀπὸ τινος θεωρείου· μία γυνὴ εἶχεν αὐτοκτονήσῃ, ἀνευ ἀμφιβολίας ἐκείνη ἥτις προεῖπε τοῦτο εἰς τὸν Μιλλόκερ. Μετὰ τὸ τραγικὸν συμβᾶν ὁ μουσικὸς κατελήθη ὑπὸ τινος μισανθρωπίας καὶ ἀπεμακρόνη τοῦ κόσμου ἐπὶ τινα χρόνον· ἀντὶ δὲ νὰ συγκινηθῇ ἐκ τοῦ καταφανοῦς τούτου μαρτυριοῦ ἀληθοῦς ἀγάπης, τούναντιον ἐπέμεινε θεωρῶν αὐτὸ ἐντελῶς γελῶν. Ἐκτοτε δὲ ὁσάκις ἀκούει τὴν λέξιν «ἔρωσ» καὶ «πάθος» καὶ «θυσιά» καταλαμβάνεται ὑπὸ νευρικῆς τινος εὐθυμίας, ἥτις ἐκχύνεται εἰς σαρκαστικὸς γέλωτας ἢ εἰς τρελλὰς μουσικὰς συνθέσεις.

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΦΩΝΟΓΡΑΦΟΥ

Ὁ Ἐδισον ὁ διάσημος ἐφευρέτης τοῦ φωνογράφου καταρτίζει νῦν πρωτοτυπώτατον λεύκωμα περιέχον τὰς φωνὰς τῶν ἐπισημοτάτων ἐκ τῶν συγ-

ρισμῶν εἰς τὸ σπῆθος, καὶ ἡ νίκη ἀπέμεινεν εἰς τὸν θῆλον ἀνταγωνιστῆν.

— Κατὰ τὰς ἀρχὰς φεβρουαρίου τελεῖται ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ μέγας ἀγὼν σφαιριστῶν. Ὁ πρῶτος νικητῆς θὰ λάβῃ βραβεῖον 12 χιλ. φράγκων, οἱ τρεῖς δὲ μετ' αὐτὸν ἄλλα μικρότερα ποσά.

— Οἱ σπουδασταὶ τῶν Παρισίων νεωτερίζοντες ἀπὸ τινος ἀντὶ τῶν συνήθων πλῶν φέρουσι πιλίδια βελούδινα μαῦρα κεκοσμημένα διὰ χρωματιστοῦ σειρητίου, ὥστε οἱ ἀνήκοντες εἰς ἐκάστην σχολὴν νὰ διακρίνονται ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ σειρητίου. Ὡς γνωστὸν συρμός παρεμφερῆς ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς γερμανοῖς φοιτηταῖς, οἵτινες φέρουσι πιλίδια χρωματιστὰ ὀλοῦντα διὰ τὴν σχολὴν, ἀλλὰ τὸ φοιτητικὸν σωματεῖον εἰς ὃ ἀνήκουσι.

— Τύρος ὁ περίφημος κύων τοῦ Βίσμάρκ, ὁ ἐπικαλούμενος Σκύλος τῆς αὐτοκρατορίας ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν ἀφείν ἄφατον λύπην εἰς τὸν σεπτὸν αὐτοῦ κύριον.

— Καὶ ἐν Λονδίνῳ γενήσεται προσεχῶς ἀγὼν κάλλους. Ὁ ἀγὼν ἔσται διεθνῆς. Ἐκ τῶν γυναικῶν ὅσαι δηλώσωσιν ὅτι ἐπιθυμοῦσι νὰ μετάρχωσιν αὐτοῦ θὰ ἐκλεγθῶσιν ὑπὸ ἐπιτροπῆς τριάκοντα αἱ μᾶλλον ἐξέγουσαι ὡς πρὸς τὸ κάλλος καὶ θὰ ἐκτεθῶσιν εἰς κοινὴν θέαν. Πᾶς ἐπισκέπτης τῆς ζωτανῆς ταύτης ἐκθέσεως θὰ λαμβάνῃ ψηφιδέλιον λευκὸν ἐφ' οὗ δικαιούται νὰ γράψῃ τὸ ὄνομα ἐκείνης ἐκ τῶν τριάκοντα ἣν νομίζει ἀξίαν τοῦ ἄθλου. Γινόμενης δ' ἐν τέλει διαλογῆς θ' ἀπονεμηθῇ τοῦτο εἰς τὴν πλειοψηφήσουσαν. Εἶνε δὲ τὸ ἄθλον 200 λίραι στερλίναι.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Τὰ κλειστά παράθυρα ἁμοιάζουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τυφλῶν. Αἱ ἄλοιοι λάμπουσι, τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ κατοπτρίζεται ἐπ' αὐτῶν, καὶ παρατηροῦν χωρὶς νὰ βλέπουν.

*

Ἐχομεν περισσοτέραν ἀνάγκην ἐκδηλώσεως τῆς χαρᾶς ἢ τῆς λύπης. Ἡ χαρὰ εἶνε λάλος· ἡ λύπη εἶνε σιωπηλή.

*

Ἐπάρχουσι ἄνθρωποι τοὺς ὁποῖους φυλάττει μᾶλλον ὁ φόβος τοῦ γελίου ἢ ὁ φόβος τοῦ κακοῦ.

*

Εἶνε τις ἀληθῶς ἀειαγάπητος μόνον εἰταν εὐρίσκει εὐχάριστον εἰς τοῦτο.

*

Τὸ μέγα θέλημα τῆς μοναχίας εἶνε ἡ σιγή.

ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ο ΑΡΡΑΒΩΝ

Μάνα μ', εἰς τὸ περίθλι μὰς καὶ σπῆς πορτοκαλιαῖς μὰς, ἐκεῖ καθόμουν κ' ἔραβα καὶ κένταγα μαντίλι.
Ἐκεῖ περᾶσαν τρεῖς αἰτοὶ καὶ τρεῖς καλοὶ λεβέντες.
Ἐνας μὲ μῆλο μὲ βαρεῖ κι' ἄλλος μὲ πορτοκάλι,
Κι' ὁ τρίτος ὁ καλλιτερος πετὰ νὰ δαχτυλίδι.
Μάνα μ', τὸ μῆλο τῷ φαγα, τὸ πορτοκάλι τῷ χῶ,
τὸ δαχτυλίδι τὸ φορῶ γιὰτ' εἶνε ἀρραβῶνα.

χρόνων ἀνδρῶν. Ὁ κατέχων τὸ λεύκωμα τοῦτο, τοῦ ὁποῦοι τὰ φύλλα διήλθον πρότερον διὰ τοῦ φωνογράφου, δύναται ὅποταν θέλῃ νὰ ἀναπαράγῃ τὰς φωνὰς περιστρέφων αὐτὸ ἐκ νέου ἐν τῇ φωνογραφικῇ μηχανῇ. Ὁ Ἑδισὸν ὤρισεν πρὸς τοῦτο ἀντιπροσώπου καὶ ἐν Εὐρώπῃ πῶς ἀποταθῶσιν ἐκ μέρους αὐτοῦ εἰς μεγάλους πολιτικούς ἀνδρας. Ὁ Γλάδστον εὐχαρίστως ἀποδεχθεὶς τὴν αἴτησιν ἐλάλησεν ὡς ἐξῆς περίπου ἐν τῷ φωνογράφῳ: «Υπεῖμαι εὐχαρίστως εἰς τὴν αἴτησιν ὑμῶν, ἀποστέλλων τὴν φωνὴν μου, μολονότι λυποῦμαι ὅτι ἡρειώθη πλέον αὐτὴ τὴν σήμερον. Ἐν τούτοις προσφέρω ὑμῖν πᾶν ὅ,τι ὑπελείφθη εἰς ἀπόδειξιν τῆς εὐχαριστήσεως ἣν μοι παρέχει ἡ θαυμασία ἐφευρέσεώς σας.»

Ὁ Ἑδισὸν ἴδρυσεν ἐν Νέα Ὑόρκῃ καὶ Ἑταιρίαν πρὸς ἐκδόσιν ἐφημερίδος φωνογραφικῆς. Ἐκαστον τῶν μελῶν ἀντὶ συνήθους ἐντύπου φύλλου θὰ λαμβάνῃ τοιοῦτο κεχαραγμένον ἐν φωνογράφῳ, τὸ ὁποῖον θὰ ἀναπαράγῃ τὰς φωνὰς ἐκ τῶν συζητήσεων τῆς βουλῆς, ἐκ συλλαλητηρίων, ἀναγνωσμάτων, θεατρικῶν παραστάσεων κλπ. τιθέμενον ἐκ νέου εἰς τὸν φωνογράφον τοῦ ὁποῦοι κάτοχος θὰ εἶνε πᾶς συνδρομητής.

ΚΥΝΕΣ ΚΗΔΕΥΟΜΕΝΟΙ

Συνθήκῃ ἤρχισεν ἐπικρατοῦσα ἀπὸ τινος ἐν Ἀμερικῇ, νὰ κηδεύωσιν ἐπισήμως τοὺς κύνας, ὅσους ζῶντας πολὺ ἡγάπησαν. Πρὸ τινος ἐν Βαλτιμόρῃ πλούσιός τις γαιοκτήμων ἀπέδωκε τοιαύτας νεκρικός τιμὰς εἰς τὸν ἀποθανόντα μολοσσόν του: Τὸ πτώμα ἐτέθη ἐν φερέτρῳ ἐκ ξύλου πολυτελοῦς ἐπιστρωμένῃ διὰ λευκοῦ σηρικῶ ἢ κεφαλή τοῦ ζώου ἀνεπαύετο ἐπὶ μεταξοφύσῃ προσκεφαλαίῳ τὸ δὲ κάλυμμα τοῦ φερέτρου ἔφερε τὴν ἐξῆς ἐπιγραφήν κεχαραγμένην ἐπὶ ἀργυρᾷς πλακάδῃ: « Πρίγκηψ, ἀποθνῆσκὼν τῇ 16 δεκεμβρίου 1888, ἐν ἡλικίᾳ δώδεκα ἐτῶν, ἐξ μηνῶν καὶ δεκατεσσάρων ἡμερῶν ». Ὁ νεκρὸς μεταφέρθη εἰς τὸ νεκροταφεῖον, συνοδευόμενος ὑπὸ εἰκοσάδος κελημένων, καὶ κατετέθη εἰς τάφον ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς ἀνηκούσης εἰς τὴν οἰκογένειαν Σκόττ. Λέγεται δὲ ὅτι καὶ ἴδιον μνημεῖον θὰ ἰδρῦσῃ εἰς μνήμην τοῦ περιηγμένου τούτου κυνὸς ὁ πενήθων κύριος.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ

Ὁ σοφὸς αἰγυπτιακὸς Μασπερό διατρίβων ἐν Βρυξελλαῖς ἀνέφερεν ἐσχάτως ἐν ἐπιστημονικῇ διαλέξει: τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον:

Ἐπανερχόμενος ἐξ Αἰγύπτου ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Εὐρώπην μίαν λαμπρὰν μομίαν, μομίαν βασιλεύς. Τὸ γαλλικὸν τελωνεῖον ἤνοιξε τὸ κιβώτιον.

— Τί εἶναι τὸ περιεχόμενον; ἐρωτᾷ ὁ ὑπάλληλος.

— Ἐνας Φαραῶ, ἓνας γνήσιος Φαραῶ τῆς δεκάτης ἔκτης δυναστείας.

— Φαραῶ! πρώτη φορὰ ἀκούω τέτοιον ἐμπόρευμα.

Καὶ ὁ ταλαίπωρος ὑπάλληλος μάτην φυλλομετρεῖ τὸ δασμολόγιον. Ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ ἐξήτασε καὶ πάλιν τὴν μομίαν:

— Ἀφοῦ δὲν εἶνε εἰς τὸ δασμολόγιον, λέγει, πρέπει νὰ τὴν κατατάξωμεν εἰς ἄλλο σχετικὸν ἐμπόρευμα— εἰς τὰ παστὰ ψάρια!....

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τρόπος συμβιβασμοῦ.

— Ἀπορῶ πῶς κατορθῶνεις καὶ συμβιβάζεσαι μ' ἐκείνην τὴν γυναῖκά σου; ὅλος ὁ κόσμος τὴν ἔχει πῶς εἶνε διάβολος ζυδατός.

— Ἐγὼ ἐν τούτοις εἶλε μου, συμβιβάζομαι περίφημα μαζί της. Τὸ καλοκαίρι πηγαίνει αὐτὴ εἰς τῆς μητέρας της ἔς τὰς Πάτρας, καὶ τὸν χειμῶνά μου περνῶ ἐγὼ ἔς τὸ Παρίσι.

Διαφορὰ ἀξίας.

Χωρικός ἀπολέσας τὴν σύζυγόν του νυμφεύεται τὸ δεύτερον μετὰ τινος μῆνας.

Μετὰ τὴν ὑπογραφήν τοῦ γαμηλίου συμβολαίου ὁ συμβολαιογράφος ζητεῖ παρ' αὐτοῦ τριάκοντα δραχμάς.

— Τριάκοντα δραχμαῖς!... ἀκριβὰ εἶνε λέγει ὁ ἀγρότης.

— Σ τὸν πρῶτό σου γάμο πάλι ἔς ἐμένα ἔκαμες τὸ συμβόλαιον; δὲν πληρώσας τριάκοντα δραχμαῖς;

— Ναί, κύρ Δημητράκη! μὰ ἄλλο νὰ δώσης γιὰ καινούργιο πράγμα κι' ἄλλο γιὰ μάλωμα.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΚΑΠΩΝΕΣ ΕΠΩΖΟΝΤΕΣ

Πρὸς ἐπίφασιν ἀντὶ τῶν ὀρνίθων δύνασθε νὰ χρησιμοποιήσητε καὶ τοὺς κάπωνας διδάσκοντες αὐτοὺς τὰ μητρικὰ καθήκοντα κατὰ τὸν ἐξῆς παραδοξότατον τρόπον.

Ἐκλέγετε κάπωνα μεγαλόσωμον ὥστε νὰ καλύπτῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα ἢ ἐπιφάξων καὶ δίδετε εἰς αὐτὸν ψυχία ἄρτου βαπτισμένα ἐντὸς οἴνου. Ὁ κάπων τρώγων ταῦτα μεθύσκειται καὶ ἀποκοιμᾶται. Τότε ἀφαιρεῖτε τὰ πτερά αὐτοῦ κατὰ τὸ στήθος καὶ τὸν θέτετε ἐλαφρῶς ἐπὶ τῶν ὠδῶν, αἵτινα καταλλήλως ἔχετε τάξῃ ἐντὸς κοφίνου πλησίον δ' ἐκεί τοποθετεῖτε λεκάνην πλήρη ὕδατος καὶ ὀλίγην κριθὴν ἢ σῖτον. Ὁ κάπων μετ' οὐ πολὺ συνέρχεται ἐκ τῆς μέθης καὶ, ἐπειδὴ ὁ στομάχος αὐτοῦ εἶνε φλογισμένος, αἰσθάνεται πολλὴν εὐχαρίστησιν ἐκ τῆς ἐπαφῆς τῶν ψυχρῶν ὠδῶν— ἢ κατὰ τινὰ ἀστείαν ὑπόθεσιν φαντάζεται: ἐν τῇ μέθῃ του ὅτι αὐτὸς ἔτεκε τὰ ὠὰ. Τὸ ζήτημα εἶνε ὅτι δὲν ἐγκαταλείπει πλέον τὰ ὠὰ μέχρι τῆς ἐκκολάφσεως αὐτῶν, ὅτι συντρίβει τὰ κελύφη ὡς ἡ φιλοστοργωτάτη τῶν ὀρνίθων κατὰ τὴν κατάλληλον στιγμὴν, καὶ ἀνατρέφει κατόπιν τοὺς νεοσσούς, ὁδηγῶν εἰς τὴν βοσκήν, περισυλλέγων ὑπὸ τὰς πτερύγας του, ἀμυνόμενος ὑπὲρ αὐτῶν, μιμνήσκων ἐκαστοτε τὴν φωνὴν τῆς μητρὸς ὀρνίθου. Ἡ μεταμόρφωσις εἶνε ἐντελής ἐκπληττουσα καὶ αὐτοὺς τοὺς σοφοὺς ὀρνιθολόγους.

Σπουδαῖον παρόραμα.— Ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ τῆς Ἑστίας (683) σελ. 65 ἂ στιχ. 26 ἀντὶ 1824 γραπτέον 1820, καὶ Καρόλου Δ', γραπτέον Γεωργίου Δ'.